

En un moment en que les Comunitats es dinamitzen

ESPANYA EN LA CEE DE DOTZE MEMBRES

Quan sembla que les Comunitats surten dels seus moments més desesperats i difícils es produeix l'ingrés d'Espanya i Portugal. En el cas espanyol, la incorporació esborra un secular complex d'inferioritat, però això no és tot, perquè Espanya pot jugar un paper important en la constitució d'una Comunitat Europea més solidària i activa cap a d'altres indrets del món.

Des del passat primer de gener, Espanya forma part d'una realitat diferent, la de les Comunitats Europees. Superats ja els moments eufòrics la classe política espanyola haurà de concretar molt més, a partir d'ara, el seu europeisme. Fins ara, era molt fàcil dir-ho, gairabé no comprometia a res, però, a partir d'ara, amb la representació al Parlament Europeu d'Estrasburg i a la Comissió Europea, els polítics espanyols ja no seran requerits perquè facin boniques declaracions sinó perquè trobin solucions a l'«europessimisme», perquè aportin solucions al problema Nord-Sud dins la mateixa CEE o perquè dissenyin una alternativa europea de política exterior comunitària.

Als primers moments de confusió producte de l'assimilació de «l'acquis comunitari» o la implantació de l'IVA, seguiran d'altres en els que els representants espanyols hauran de fer honor a les inquietuds i respecte que s'han guanyat a Europa. Espanya haurà de contribuir amb idees a la reforma de les institucions europees i a la cohesió de la nova Europa dels dotze.

La recent cimera de Luxemburg, a la qual ja van ser invitats Felipe González i Cavaco Silva en nom d'Espanya i Portugal, respectivament, va establir com a objectius prioritaris de la CEE la creació d'un gran mercat interior d'aleshores fins el 1992, la qual cosa estalviarà als dotze més d'un 2 per cent dels seus recursos. La consagració de la cooperació monetària, en la qual haurà d'in-

tervenir molt activament el comissari espanyol, representant del primer partit de l'oposició, Abel Matutes; el reforçament, de la cohesió entre els dotze membres que permeti actuar en l'aventura tecnològica que suposa el projecte Eureka i d'altres que puguin sorgir, així com vestir en comú una política estrangera europea.

EL GEGANT DEL COMERÇ MONDIAL

Els acords assolits a Luxemburg afecten també la configuració de les principals estructures comunitàries, així s'acordà ampliar les competències de la Comissió Europea que presideix Jacques Delors, encara que no als nivells que ell pretenia. Igualment, Pierre Pflimlin, president del Parlament Europeu, ha expressat el desacord d'aquesta cambra amb el rol que els presidents dels governs comunitaris li pretenen atorgar.

L'ampliació a dotze membres col·loca la Comunitat com el primer importador i exportador del món, amb un mercat de més de 320 milions d'habitants i una renda per càpita mitjana de 9.404 Ecus (1.260.000 pesetes aproximadament) una de les més riques del planeta. Espanya, dintre d'això, es beneficiarà en condicions d'igualtat d'un marc supranacional de llibertats i d'una reforma inercial de les seves estructures cap a l'eficàcia i la dinamització del seu mercat interior. ■

Xavier Horcajo

SUMARI

*Irlanda del Nord:
Quatrecent anys de conflicte*

pàg. 2

*Les noves generacions
de dirigents xinesos*

pàg. 4

*La participació espanyola
en el programa EUREKA*

pàg. 6

*L'organització
d'Estats Americans
a estudi*

pàg. 13

*La internacionalització
del terrorisme*

pàg. 15

Dossier Cidob. Director: Josep Ribera. Edita i realitza: CIDOB, centre d'Informació i Documentació Internacional a Barcelona. Secretaria i Comandes: Roger de Llúria, 125 1r, 08037-BARCELONA. Està autoritzada la reproducció esmentada la procedència.

EL PROBLEMA IRLANDÉS

Malgrat l'Acord anglo-irlandés de Hillsboroug

EL ULSTER ÉS LLUNY DE LA INDEPENDÈNCIA BRITÀNICA

L'acord signat entre Garret Fitzgerald i Margaret Thatcher per tal d'aconseguir una co-administració de l'Ulster pot semblar a primera vista un acord històric, però la sobirania d'aquesta província britànica és de moment inqüestionable. El problema de fons, és a dir, la divisió nacional d'Irlanda continua essent el mateix d'abans.

La qüestió d'Irlanda del Nord o l'Ulster és un tema delicat que no se soluciona, solament amb un canvi d'actitud aparent per part del Regne Unit de Gran Bretanya. La qüestió passa per un diàleg polític i respon fonamentalment a una lluita de comunitats tradicionals religioses: els catòlics (nacionalistes) i els Protestants (unionistes). El problema social de l'Ulster ve de lluny, i per analitzar-lo cal veure els possibles afectats. Per una banda la sobirania d'Irlanda del nord no és qüestionable pel Regne Unit i qualsevol relliscada en aquest tema podria fer devallar el Partit que ara és al govern. L'altre país afectat, la República d'Irlanda demana una participació político-administrativa de l'Ulster ja que l'esperit de la seva Constitució respon a una unió de les dues Irlandes o el que seria el mateix fer desaparèixer la frontera.

Al marge dels interessos de tot tipus als dos Estats, hi ha les reaccions, les expressions i la vida quotidiana d'un milió i mig de britànics —amb termes oficials— que viuen a l'Ulster i que la minoria catòlica —una tercera part— no està d'acord amb la discriminació que rep per part de la majoria protestant.

Tot això en un marc hostil i sabent també que la regió geogràfica de l'Ulster, dins la Comunitat Europea és una de les més pobres quant al Producte interior Brut per càpita —malgrat que la República d'Irlanda encara el tingui més baix—.

L'ACORD ANGLO-IRLANDÉS DE HILLSBOROUGH

Els dos Primers Ministres d'Irlanda i El Regne Unit, Garret Fitzgerald i Margaret Thatcher, respectivament, al signar l'Acord Anglo-Irlandés de Hillsboroug, varen convertir la qüestió de l'Ulster en un tema d'actualitat, però tanmateix no es veu clarament l'entrellat i la significació real d'aquesta cimera. Es

pot coincidir amb els dos signataris en que és un Acord històric, en el sentit que Irlanda trindrà per primera vegada un paper consultiu des de 1922 —arbitrària partició d'Irlanda—.

La base de l'Acord el forma la creació d'una Comissió Anglo-Irlandesa que estarà presidida pel Secretari d'Estat Britànic per Irlanda del Nord i el Ministre d'Afers Exteriors d'Irlanda. A més es crearà un Secretariat Permanent amb seu a Belfast, format per funcionaris de les dues administracions, encarregat bàsicament de supervisar les decisions que es prenguin en diversos camps. Els temes estrictes de seguretat i defensa, evidentment, no es podran tocar en aquest secretariat ja que dependran directament de Londres, en definitiva, això vol dir que la Sobirania és intocable.

Les reaccions dels partits més importants de l'Ulster no s'han fet esperar. Tant els partits de tendència catòlica com els unionistes en línees generals estan en contra de l'Acord.

El Partit Democràtic Unionista de Ian Paisley, el més radical dels protestants assegura que Margaret Thatcher ha traïcionat els britànics i els unionistes i no permetran que es porti endavant el procés d'unificació d'Irlanda de cap de les maneres. L'altra força important protestant, el Partit Unionista Oficial de James Molyneaux, encara que més moderat, igualment està irritat amb la inesperada reacció de Londres. Els dos partits s'han posat d'acord per demanar a l'administració britànica un Referèndum a la província de l'Ulster per si la població està d'acord o no en canviar l'actual status d'Irlanda del Nord o si més no unir-se amb la República d'Irlanda. Encara que el Govern britànic ja ha reiterat diverses vegades que la sobirania es indiscutible, la qual cosa no hauria de preocupar els partits unionistes de l'Ulster, tant Paisley com Molyneaux insisteixen en que l'Acord signat és una derrota pel Regne Unit. En el suposat cas,

de que a mitjà termini es realitzés un Referèndum, no hi hauria cap probabilitat de canvi pels catòlics ja que la població catòlica és dues vegades més baixa que la protestant.

El Sinn Fein, braç polític de l'IRA (Exèrcit Revolucionari d'Irlanda), Catòlic i nacionalista, està liderat per Gerry Adams, és el més radical dels partits catòlics. En les passades eleccions municipals fou altament reforçat ja que obtingué gairabé el 12 per cent dels vots.

No aprova l'Acord, perquè considera que encara hi haurà més enfrontaments entre les dues comunitats. La qual cosa posarà en una difícil situació la província, en detriment de la confiança que el Regne Unit pugui posar a aquesta regió. Això a la llarga va en contra dels interessos dels catòlics ja que tindran una participació molt minvada en la vida ciutadana i institucional. Les relacions entre el Sinn Fein i l'IRA no són massa fructuoses perquè aquesta no creu amb les paraules i per això s'expressa amb

EL PROBLEMA IRLANDÉS

la lluita violenta enlloc de les vies pacífiques. En les passades eleccions municipals el Sinn Fein tan sols quedà a 6 punts del partit hegemònic de la minoria catòlica, el Partit Social Demòcrata i Liberal d'en John Hume, de tendència més moderada.

Hume creu que cal esperar un temps per veure els avenços i les coses positives de l'Acord Anglo-Irlandès.

Charles Hayguy, líder del Fianna Fail, oposició irlandesa tampoc veu amb bons ulls l'Acord, ja que diu que amb aquest no es resol el problema fonamental d'Irlanda del Nord, és a dir, la divisió nacional d'Irlanda. Solament l'oposició britànica el recolza —Neil Kinnock, laborista; David Owen, Socialdemòcrata i David Steel, liberal— es pronuncien a favor i fins i tot han adulat Margaret Thatcher i la seva victòria en aquest tema.

PROPÒSITS EXTERIORS

Com ja s'ha dit abans la qüestió de l'Ulster és un tema delicat perquè hi entren factors polítics, religiosos i fins i tot històrics. Però si El Regne Unit no pensa transpassar la sobirania cap a Irlanda i Irlanda sap que mitjançant l'Acord signat el propassat mes de novembre tan sols tindrà una lleugera participació en l'Administració és pot pensar dues coses. La primera és que s'està visquen un moment transcendent o històric on la primera fase ha estat el citat Acord, i més endavant, no es descarta una possible transferència de la Sobirania, la qual cosa és difícil de pensar donada l'experiència britànica en aquests casos. L'exemple de Gibraltar i Espanya

és una prova evident, fins i tot Espanya és membre de l'OTAN i de la CEE, i Irlanda ho és només de la CEE. L'altra possibilitat és la pressió per part de l'OTAN i concretament dels Estats Units per tal de posar bases a Irlanda.

Williams Clark, ex-assessor de seguretat nacional de Ronald Reagan, l'estiu passat va fer un viatge a Dublín per confirmar una ajuda dels EUA de 80.000 milions de pessetes entregats en tres anys «si els dos governs firmen l'Acord i si aquest aconseguix el recolzament del partit nacionalista catòlic del Nord de John Hume».

No es pot oblidar que l'Acord de Hillsborough si surt malament, és a dir, si després de les dures protestes dels Unionistes del nord o després d'una escalada terrorista de l'IRA i altres grups que recentment han resorgit de l'ala protestant, podria afectar negativament als dos partits que ara manen al govern, dels dos països signataris. Per aquest motiu es presumible pensar que tal decisió pot respondre a pressions exteriors de la regió o si més no a una voluntat de Margaret Thatcher per acontentar a l'opinió pública internacional ara que falta poc per les eleccions generals.

Tampoc cal oblidar els Acords de Sunningdale del 1974, encara que no donava tantes concessions a Dublín fracassaren principalment per l'oposició dels grups radicals de la comunitat protestant. En el suposat cas que hi hagi per part Britànica una autèntica voluntat negociadora per acabar amb la crispada situació de l'Ulster pot ésser un bon moment psicològic, ja que una gran majoria de la població està anorreada i atuída de violència.

En els darrers 15 anys s'han contabilitzat un total de 24 mil ferits i 2.250 assassinats, dels quals 1.706 han estat civils, 382 membres de l'exèrcit i la resta membres de la policia. ■

Ramon Roca i Ribó

CRONOLOGIA

- 1690 El rei d'Anglaterra Guillem d'Orange, protestant, guanya a Jacob II, catòlic i pretendent al tron britànic a la batalla de Boyne (Ulster). la tradició de la supremacia protestant d'Irlanda del Nord ve d'aquesta victòria.
- 1922 Arbitrària partició d'Irlanda. Retenció de la sobirania britànica a sis dels nou comtats que originàriament formaven l'Ulster.
- 1939 Campanya d'atemptats de l'IRA vers el Regne Unit.
- 1969 Forts disturbis, intervenció exèrcit britànic. Enfrontaments Bogside (Londonderry). Es repren el terrorisme i la guerrilla de l'IRA.
- 1970 Es repren el terrorisme i la guerrilla de l'IRA.
- 1971 L'autoritat introdueix a tota Irlanda del Nord la detenció preventiva i l'internament sense un procés pel detingut.
- 1972 El 30 de gener, «diumenge sagnant», les tropes britàniques disparen a matar a una manifestació catòlica a Londonderry. Administració directa des de Londres.
- 1974 El Primer Ministre laborista Harold Wilson, ha de renunciar a l'acord de Sunningdale per les diverses manifestacions en contra dels protestants. Retorn a l'administració directa.
- 1979 A Irlanda mor Lord Mountbatten al realitzar un viatge amb barca producte d'un atemptat de l'IRA.
- 1982 Entra a l'escena política el Sinn Fein, braç polític de l'IRA. Amb tres anys s'assegura el 40 per cent dels vots catòlics.
- 1984 Margaret Thatcher és víctima d'un atemptat de l'IRA en el Congrés anual del seu partit reunit a Brighton.
- 1985 Acord anglo-irlandès de Hillsborough. Es concedeix un paper consultiu a Dublín.

La flexibilitat de la política exterior

XINA: ELS SENZILLS PRINCIPIS DE LA INDEPENDÈNCIA

A llarg plaç l'avenir de Xina oscil·la entre dos models: el sistema soviètic o la reforma hongaresa. Tot això en un país decidit a ser independent i a recuperar la seva integritat nacional. Però primer caldrà esperar que el Partit Comunista xinès evolucioni cap a una espècie de paternalisme, més respectuós amb la societat civil, i tan apte per acceptar el progrés econòmic com d'altres règims asiàtics de la regió del Pacífic.

Des de que al 1975 es van establir relacions diplomàtiques amb els Estats Units, han canviat moltes coses a la República Popular Xina, però encara no ha succeït res que pugui considerar-se irreversible des del punt de vista polític o econòmic. Deng Xiaoping, que va sofrir dues purgues a l'època maoïsta, i té 81 anys, comprèn molt bé la necessitat de garantir, per mitjà dels homes i de les institucions, la prosecució de la política modernitzadora.

La veritable oportunitat per canviar Xina la tindran els successors de Deng, els homes de la «segona i tercera generació». La primera batalla que decidirà el futur de Xina serà probablement el proper Congrés del Partit Comunista xinès, previst pel 1987. No cal enganyar-se, el PCX conserva intacte tot el seu poder, malgrat l'espectacularitat de les modernitzacions engegades.

A la tardor de 1978 va parlar-se d'una «cinquena modernització», la de la democratització del Partit. L'intent però, va fracassar i el Partit Comunista xinès continua mantenint el seu funcionament ortodoxe: censura als intel·lectuals i actua en prevenció de qualsevol dissidència. Sens dubte es tracta d'un Partit amb profundes divisions internes i, encara que res fa pensar en que les divisions s'agreugin, és de suposar que es deixaran sentir en els moments claus.

Els temes que s'han d'abordar per consolidar la reforma xinesa són ben coneguts, perquè són els mateixos que va haver de plantejar-se l'Europa de l'Est fa vint anys: donar autonomia a les empreses, adoptar un sistema lliure de preus i importar els capitals necessaris pel seu desenvolupament.

Si Xina vol evitar els errors de la planificació soviètica de l'economia ha de reformar —ahora— els mecanismes de la seva economia, fer créixer les seves exportacions i acceptar les inversions estrangeres. Que el Partit Comunista xi-

nès accepti transformar els seus dogmes sense preocupar-se de les dificultats que comporta l'aplicació pràctica d'aquesta política és realment difícil.

Si el programa reformador continua, es liberalitzen els intercanvis amb l'exterior i l'economia de mercat s'imposa finalment a la planificació econòmica, el principal afectat serà el propi Partit Comunista xinès que veurà com es debilita la seva influència social —ara compta amb 40 milions d'afiliats— en favor dels factors econòmics. L'obertura a l'exterior no pot fer-se sense costos importants.

RELACIONS EXTERIORS FLEXIBLES

En els darrers anys la diplomàcia xinesa ha flexibilitzat molt la seva postura. Pekín s'ha convertit en el vèrtex més tranquil del famós triangle: Xina, URSS i Estats Units, al normalitzar les seves relacions amb les dues superpotències (Dossier Cidob n° 11), després d'haver-s'hi mostrat hostil. La política exterior xinesa ha perdut gran part de la seva agressivitat, però des de la seva posició Xina contribueix a l'apaivagament de les tensions mundials.

Els principis bàsics de la política exterior xinesa poden resumir-se en tres postulats molt senzills: no agressió, no intervenció i coexistència pacífica amb tots els Estats, al marge dels seus sistemes socials o polítics. L'altre objectiu prioritari és el d'aconseguir la reunificació territorial, després d'arribar a un acord amb el Regne Unit per a la devolució de Hong Kong, vol negociar-se un estatut semblant per la colònia portuguesa de Macau i s'han fet ofertes a Taiwan per reintegrar l'illa a la Xina continental.

Fins i tot els coneguts tres obstacles que els xinesos sempre recorden quan es

Hu Quili, de 56 anys,
no té el posat trist dels buròcrates.

tracta de normalitzar del tot les seves relacions amb la URSS: l'excés de forces militars soviètiques a les fronteres xineses, l'ocupació vietnamita de Cambòia i la invasió d'Afganistan per la URSS, han perdut part del seu valor prioritari; comença a notar-se un cert desgel també en aquestes qüestions.

A l'Afganistan la URSS està lliurant una guerra que només pot acabar en una sortida negociada. La guerrilla està decidida a mantenir-se indefinidament i té el seu santuari a Pakistan.

També Vietnam intenta arribar a un acord amb Xina per retirar-se militarment de Cambòia i els dirigents xinesos no tenen inconvenient en reconèixer a la URSS els seus drets sobre la base naval de Cam Ranh, a les costes vietnamites. Algú ha qualificat l'aprofitament per part de Xina del reflex de defensa contra la URSS dels països occidentals com un dels moviments polítics més intel·ligents dels darrers vint anys.

Alba Basco

ELS HOMES DE LES NOVES GENERACIONS

A Xina ser considerat un home amb futur polític és arriscat. Des de la Revolució tots els dofins coneguts han estat eliminats. L'únic que se n'ha sortit amb una mica de sort ha estat Hua Guofeng, que després d'haver-se proclamat successor de Mao, va perdre la jefatura de l'Estat i del Partit per passar a ser un membre més del Comitè Central del Partit Comunista xinès.

Deng Xiaoping —conscient d'aquest perill— va decidir treballar des de fora de l'escenari, arquivant que el programa reformista era una tasca del partit, no seva. Així els seus homes de confiança componen una «segona generació» que ja exerceix el poder. **Hu Yaobang** és el Secretari General del PCX i **Zao Ziyang** és l'actual Primer Ministre. Tots dos tenen 66 anys i s'esforcen en preparar una «tercera generació» de dirigents joves i pragmàtics.

Els membres més destacats d'aquesta generació són els nous membres del Politburó del Partit Comunista xinès, uns professionals competents i amb una coneguda lleialtat comunista.

Hu Quili un enginyer de 56 anys que comprèn l'anglès, és potser el millor representant d'aquesta generació de «joves» preparats i eficaços. És alt i no té

el posat trist dels buròcrates. Des de 1984 és secretari permanent del Comitè Central, va començar la seva carrera política a les joventuts comunistes i el Partit l'ha enviat al Tibet i la frontera vietnamita en ocasions difícils.

Junt amb el seu protector, **Hu Yaobang**, ha efectuat diversos viatges a l'estranger i s'ha declarat «contrari als pocs membres del partit favorables a la democràcia i a la llibertat, enteses a la manera occidental». Els sinòlegs el consideren un bon candidat per ocupar la Secretaria General del PCX.

Li Peng és el fill adoptiu de Zu Enlai, l'antic primer ministre de Mao, i un dels quatre viceprimers ministres xinesos. Presideix la Comissió de l'Estat per l'Educació, té 56 anys, i va formar-se a Moscou en els temps en que les relacions entre ambdós països eren fraternals. Se'l considera el més tecnòcrata dels sis nous membres del Politburó i té moltes possibilitats de convertir-se en el proper cap de Govern.

Quiao Shi és l'encarregat de la organització del PCX, procedeix de la Lliga de la Joventut Comunista, on va coincidir amb l'actual secretari general, **Hu Yaobang**, als anys cinquanta.

Tian Jiyun és un altre dels quatre vi-

ceprimers ministres xinesos, s'ha especialitzat en economia i la seva carrera política sempre ha estat molt lligada a la de **Zao Ziyang**, l'actual primer ministre.

Wu Xueqian és ministre d'assumptes exteriors de Xina, té 64 anys, i també militava a la Lliga de la Joventut Comunista als anys cinquanta.

Yao Yilin amb 68 anys és el més vell de tots els nous membres del Politburó, és viceprimer ministre de Comerç i, al contrari que els anteriors, se'l considera un home crític respecte a les tendències reformistes.

Només vint persones formen part del Politburó del PCX, i cinc dels seus membres componen el Comitè permanent, que és l'òrgan que a la pràctica pren les decisions sobre els assumptes d'Estat a la República Popular Xina. D'altres membres del Partit Comunista xinès podrien completar aquesta llista de dirigents pels anys 90. Tots tenien vint anys a l'època de les bones relacions de Xina amb la URSS, i alguns són fills dels homes més prestigiosos de la Revolució xinesa.

A.B.

Una ocasió per reformar la política comercial espanyola

EUFORIA PELS RESULTATS DEL VIATGE PRESIDENCIAL A XINA

En aquesta reforma es preveu l'obertura d'una delegació comercial a Hong Kong, el lloc considerat ideal per penetrar en el mercat xinès, i un consolat a Shanghai, prop d'algunes de les quatre zones econòmiques especials. De totes maneres —i això dona una idea de la pobresa del sistema exterior d'Espanya— el centre cultural espanyol a Pekín fa cinc anys que espera els crèdits necessaris per deixar de ser un projecte.

Fins ara, la diplomàcia espanyola no s'havia ni plantejat el paper polític que podia jugar a l'Àsia. Els problemes asiàtics eren massa llunyans i complicats. Sens dubte Xina considera a Espanya com un país amb un desenvolupament tecnològic mig que pot ser-li útil per diversificar els seus proveïdors occidentals, però el paper de viatjant de comerç no pot correspondre només a l'Estat.

Dins d'una bona política comercial el recolzament de l'Estat és només un element desitjable, d'altres factors hi ju-

guen un paper determinant: el compliment dels plaços d'entrega, la qualitat i l'acabament del producte, i també la solvència. El que el Govern i el seguici d'empresaris que l'han acompanyat pot oferir a Xina haurà de competir amb nombroses iniciatives de la resta del món industrialitzat, i això no pot oblidar-se quan es fan declaracions optimistes com si els resultats fossin immediats.

Un fet que s'ha d'assumir és que de moment les perspectives poden ser bones, però que l'absència de qualsevol tipus de promoció dels productes espanyols comporta que el consumidor xinès sigui incapaç d'identificar les mercaderies espanyoles. Els xinesos necessiten una gran quantitat de productes bàsics, sense luxes, perquè el mercat és el d'un gran país, encara pobre, i que fa un esforç per modernitzar-se.

Xina precisa sobretot unes bones condicions de finançament, a llarg termini i amb uns interessos còmodes, a més d'un cert grau d'experiència tècni-

ca. Espanya ha intentat altres vegades operacions d'aquest tipus amb països més pobres que la Xina i els rendiments no han estat els esperats, sobretot per les fallides de pagaments que han afectat a molts d'ells.

El mercat xinès és un bon lloc per assajar una millora i modernització de la política comercial espanyola. Participar en projectes com el de la construcció d'una refinaria invertint gairabé un 50% del capital necessari pot ser interessant, sobretot perquè la major part de les nostres importacions procedents d'aquest país són de productes petrolífers.

A la Xina, sempre en lluita contra els hegemonismes, li complau l'incorporació d'Espanya a la CEE i sempre ha recolzat els projectes exclusivament europeus. Es tracta doncs d'aprofitar la bona conjuntura per intentar d'assolir al menys una quota de mercat en un país que ofereix unes possibilitats immenses. ■

ELS HOMES DE LES NOVES GENERACIONS

A Xina ser considerat un home amb futur polític és arriscat. Des de la Revolució tots els dofins coneguts han estat eliminats. L'únic que se n'ha sortit amb una mica de sort ha estat Hua Guofeng, que després d'haver-se proclamat successor de Mao, va perdre la jefatura de l'Estat i del Partit per passar a ser un membre més del Comitè Central del Partit Comunista xinès.

Deng Xiaoping —conscient d'aquest perill— va decidir treballar des de fora de l'escenari, arquivant que el programa reformista era una tasca del partit, no seva. Així els seus homes de confiança componen una «segona generació» que ja exerceix el poder. **Hu Yaobang** és el Secretari General del PCX i **Zao Ziyang** és l'actual Primer Ministre. Tots dos tenen 66 anys i s'esforcen en preparar una «tercera generació» de dirigents joves i pragmàtics.

Els membres més destacats d'aquesta generació són els nous membres del Politburó del Partit Comunista xinès, uns professionals competents i amb una coneguda lleialtat comunista.

Hu Quili un enginyer de 56 anys que comprèn l'anglès, és potser el millor representant d'aquesta generació de «joves» preparats i eficaços. És alt i no té

el posat trist dels buròcrates. Des de 1984 és secretari permanent del Comitè Central, va començar la seva carrera política a les joventuts comunistes i el Partit l'ha enviat al Tibet i la frontera vietnamita en ocasions difícils.

Junt amb el seu protector, **Hu Yaobang**, ha efectuat diversos viatges a l'estranger i s'ha declarat «contrari als pocs membres del partit favorables a la democràcia i a la llibertat, enteses a la manera occidental». Els sinòlegs el consideren un bon candidat per ocupar la Secretaria General del PCX.

Li Peng és el fill adoptiu de Zu Enlai, l'antic primer ministre de Mao, i un dels quatre viceprimers ministres xinesos. Presideix la Comissió de l'Estat per l'Educació, té 56 anys, i va formar-se a Moscou en els temps en que les relacions entre ambdós països eren fraternals. Se'l considera el més tecnòcrata dels sis nous membres del Politburó i té moltes possibilitats de convertir-se en el proper cap de Govern.

Quiao Shi és l'encarregat de la organització del PCX, procedeix de la Lliga de la Joventut Comunista, on va coincidir amb l'actual secretari general, **Hu Yaobang**, als anys cinquanta.

Tian Jiyun és un altre dels quatre vi-

ceprimers ministres xinesos, s'ha especialitzat en economia i la seva carrera política sempre ha estat molt lligada a la de **Zao Ziyang**, l'actual primer ministre.

Wu Xueqian és ministre d'assumptes exteriors de Xina, té 64 anys, i també militava a la Lliga de la Joventut Comunista als anys cinquanta.

Yao Yilin amb 68 anys és el més vell de tots els nous membres del Politburó, és viceprimer ministre de Comerç i, al contrari que els anteriors, se'l considera un home crític respecte a les tendències reformistes.

Només vint persones formen part del Politburó del PCX, i cinc dels seus membres componen el Comitè permanent, que és l'òrgan que a la pràctica pren les decisions sobre els assumptes d'Estat a la República Popular Xina. D'altres membres del Partit Comunista xinès podrien completar aquesta llista de dirigents pels anys 90. Tots tenien vint anys a l'època de les bones relacions de Xina amb la URSS, i alguns són fills dels homes més prestigiosos de la Revolució xinesa.

A.B.

Una ocasió per reformar la política comercial espanyola

EUFORIA PELS RESULTATS DEL VIATGE PRESIDENCIAL A XINA

En aquesta reforma es preveu l'obertura d'una delegació comercial a Hong Kong, el lloc considerat ideal per penetrar en el mercat xinès, i un consolat a Shanghai, prop d'algunes de les quatre zones econòmiques especials. De totes maneres —i això dona una idea de la pobresa del sistema exterior d'Espanya— el centre cultural espanyol a Pekín fa cinc anys que espera els crèdits necessaris per deixar de ser un projecte.

Fins ara, la diplomàcia espanyola no s'havia ni plantejat el paper polític que podia jugar a l'Àsia. Els problemes asiàtics eren massa llunyans i complicats. Sens dubte Xina considera a Espanya com un país amb un desenvolupament tecnològic mig que pot ser-li útil per diversificar els seus proveïdors occidentals, però el paper de viatjant de comerç no pot correspondre només a l'Estat.

Dins d'una bona política comercial el recolzament de l'Estat és només un element desitjable, d'altres factors hi ju-

guen un paper determinant: el compliment dels plaços d'entrega, la qualitat i l'acabament del producte, i també la solvència. El que el Govern i el seguici d'empresaris que l'han acompanyat pot oferir a Xina haurà de competir amb nombroses iniciatives de la resta del món industrialitzat, i això no pot oblidar-se quan es fan declaracions optimistes com si els resultats fossin immediats.

Un fet que s'ha d'assumir és que de moment les perspectives poden ser bones, però que l'absència de qualsevol tipus de promoció dels productes espanyols comporta que el consumidor xinès sigui incapaç d'identificar les mercaderies espanyoles. Els xinesos necessiten una gran quantitat de productes bàsics, sense luxes, perquè el mercat és el d'un gran país, encara pobre, i que fa un esforç per modernitzar-se.

Xina precisa sobretot unes bones condicions de finançament, a llarg termini i amb uns interessos còmodes, a més d'un cert grau d'experiència tècni-

ca. Espanya ha intentat altres vegades operacions d'aquest tipus amb països més pobres que la Xina i els rendiments no han estat els esperats, sobretot per les fallides de pagaments que han afectat a molts d'ells.

El mercat xinès és un bon lloc per assajar una millora i modernització de la política comercial espanyola. Participar en projectes com el de la construcció d'una refinaria invertint gairabé un 50% del capital necessari pot ser interessant, sobretot perquè la major part de les nostres importacions procedents d'aquest país són de productes petrolífers.

A la Xina, sempre en lluita contra els hegemonismes, li complau l'incorporació d'Espanya a la CEE i sempre ha recolzat els projectes exclusivament europeus. Es tracta doncs d'aprofitar la bona conjuntura per intentar d'assolir al menys una quota de mercat en un país que ofereix unes possibilitats immenses. ■

L'iniciativa correspon a les empreses que vulguin participar EUREKA, L'OPORTUNITAT PER A ESPANYA D'AGAFAR EL TREN TECNOLÒGIC

La indústria espanyola té l'oportunitat ara de començar a construir el futur tecnològic europeu des dels seus inicis. La participació espanyola en el programa Eureka, confiada als empresaris, pot significar una important transferència tecnològica per a les empreses espanyoles. Són encara els primers moments del que pretén ser l'alternativa a les tecnologies nordamericanes o japoneses, però atenció per què aquests primers passos s'han fet a una velocitat poc usual per a processos europeus, Espanya està a punt de presentar projectes per valor de 70.000 milions de pessetes.

Encara que el ministre d'Indústria i Energia, Joan Majó, manifestés en el decurs d'unes jornades organitzades per l'Associació pel Progrés de la Direcció (APD) que la participació de les empreses espanyoles en el programa Eureka és una qüestió d'elles mateixes, que definirà la seva capacitat d'afrontar el futur, sembla que la posició política del govern entorn el programa estratègic europeu és clarament favorable, a propiciar l'ocasió d'agafar el tren de les Tecnologies europees.

Les paraules de Majó varen ser considerades en determinats cercles com la resposta política del govern al repte que la patronal CEOE li llençà durant la primera conferència d'Empresaris celebrada darrerament a Madrid. Així encara que Majó dones a entendre que el govern es deslliga del desenvolupament de la participació espanyola en el programa, en la pràctica tant el ministeri d'Indústria com presidència estan plenament convençuts que l'Eureka i el projecte nord-americà de les guerres dels estels canviaran radicalment el món occidental en la pròxima dècada, i en el cas de l'Eureka, de que cal vincular-se'n.

El gran problema per a Espanya és que les escasses empreses que tenen capacitat tecnològica per participar-hi haurien de concertar, o complementar les seves funcions i agrupar-se per sectors, mínimament a nivell estatal i, si més no, amb sectors paral·lels d'altres països. Indústria ha donat el toc d'alerta per tal que ningú ho deixi tot a la capacitat gestora de l'administració pública. Tot advertint que si no hi ha el procés d'agrupació, les contrapartides tecnològiques que han d'arribar a canvi del finançament espanyol del programa Eureka poden ser molt minces.

Pel què fa al finançament, l'administració espanyola s'ha proposat no establir fons de nova creació per el finançament d'els projectes considerats Eureka i això farà que els ajuts per aquests

surtin d'una redistribució dels fons disponibles, als quals tindran accés preferent els projectes Eureka. També s'eixugaran per l'Eureka els diners del ministeri d'Indústria per potenciar sectors de la indústria espanyola.

De moment, els ministres d'Afers Estrangers i de la Ciència dels països signataris de la Carta Eureka, que són divuit entre ells Espanya, van donar el passat 6 de novembre el vist i plau pel deu primers projectes de l'Eureka, entre els quals hi havia un finançament majoritària per a una empresa catalana, BIOKIT, que desenvoluparà un treball sobre diagnòstic de la gonorrea per anticòsos monoclonals, juntament amb els laboratoris britànics, P.A., Technology.

Aquest programa té un pressupost d'uns 350 milions de pessetes, dels quals BIOKIT podrà demanar al govern espanyol ajuts per finançar fins el cinquanta per cent de la seva aportació. Es participarà també menys destacadament en d'uns altres quatre projectes.

D'altra banda, vuit projectes espanyols poden formar part del programa tecnològic europeu. D'aquests, tres tenen per protagonista la Companyia Telefònica Nacional d'Espanya, dos a CASA, Construcciones Aeronáuticas, un a INESEL, un altre a Astilleros Españoles i el darrer a la empresa filial espanyola del grup francès Rhône-Poulenc. Per exemple, en el cas de CASA, Construcciones Aeronáuticas, la firma espanyola constructora de la sèrie «Aviocar» signarà un acord de cooperació científica amb les quatre empreses europees més importants de la construcció aeronàutica. Com són l'«Aerospatiales» francesa, constructora del cohet Ariane, «British Aerospace» del Regne Unit, l'alemanya «Messerschmitt-Bolkow-Blohm» i l'italiana «Aeritalia».

Al marge d'aquestes empreses, ja definides, n'hi ha d'altres que encara estan estudiant la seva participació en fase menys avançada, com les incloses en la divisió d'Informàtica i Electrònica

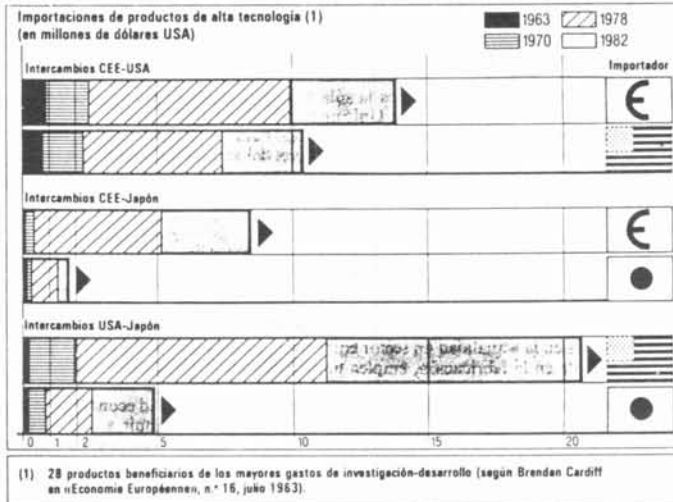
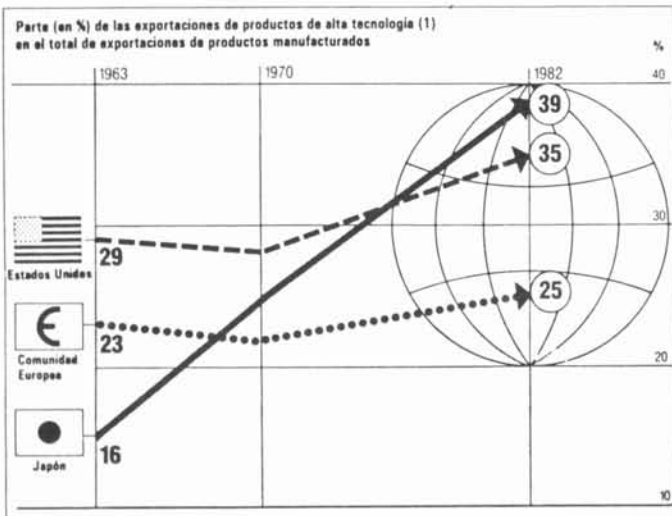
de l'INI, Fagor, Siemens, Entel, Premo, Elbasa, Tagra, Telettra, Telesincro o les filials de multinacionals Sony, Thomson, Standard, IBM, Nixdorf, Sanyo, Olivetti, Philips, entre d'altres, fins completar una llista de 120 empreses elaborada pel Ministeri d'Indústria.

Un dels avantatges més importants per a l'indústria espanyola conseqüència de la futura participació en els programes tecnològics europeus és l'homologació internacional dels seus productes i naturalment l'entrada en competència a mercats que fins ara romaniens barrats per barreres proteccionistes artificials, amb les quals es pretenia formentar la indústria nacional. L'Eureka per definició lluita en contra d'aquests processos.

Si mes no des del punt de vista teòric l'Eureka permetrà també l'accés de totes les empreses participants al mateix nivell tecnològic, que és d'esperar sigui el de les participants més avançades. Això hauria de permetre que certes empreses espanyoles tinguessin accés a les investigacions dels centres de ID (Investigació i Desenvolupament) més importants d'Europa. L'Eureka implicarà també un millor coneixement de tècniques i mercats europeus així com tenir un aparador per donar a conèixer els productes tecnològics espanyols.

La instrumentalització de l'ambiciós projecte europeu es farà mitjançant un secretariat amb funcions de «Meeting Point» des del qual es potenciarà la comunicació i les relacions entre els empresaris europeus. També s'especula amb la designació d'un «home Eureka» a cadascun dels divuit països que donen suport al programa.

Fins i tot els especialistes més mesats en el seguiment de la mecànica europea, sobre tot comunitaria, estan sorpresos de la «fulgurant» consolidació de la idea del programa Eureka. El neixement, i concreció del programa així com la signatura de la seva carta magna s'han produït en només quatre mesos.

Període de temps rècord a l'hora d'endegar qualsevol afer al vell continent. Això només s'explica per l'evident estat general d'insatisfacció i alhora d'impotència pel nivell tecnològic europeu, i la creença en la necessitat que Europa doni un salt endavant que li permeti recuperar el seu endarreriment envers Japó o els EUA.

Els vells estats europeus s'han adonat de que la lluita per la tecnologia amb el Japó o els EUA només es pot deixar de perdre si es reagrupen i l'afronten amb esperit col·lectiu. Per exemple, els Estats Units van dedicar a ID, uns 110.000 milions de dòlars durant el bieni 1984-85, xifres que veritablement tenen dimensions «continentals».

Tot i això, estrictament en termes d'aplicació de recursos percentuals a ID o en capacitat científica, Europa no presenta un dèficit global envers el Japó o els EUA. El problema és més aviat de concreció industrial del potencial tecnològic existent, la qual cosa és deguda en bona part pel desinterès d'anys anteriors a entrar en competència amb les superpotències industrials i tecnològiques o la política de desviar fons comuns a subsidiar l'agricultura en el cas comunitari. En mitjans de la CEE es posa per exemple de la descoordinació de les indústries europees el fet que durant els anys 70 els països de la CEE (cadascun pel seu compte) van fer despeses per valor de 470 milions de dòlars en cinc anys en invetigació i desenvolupament (I + D) de les noves generacions de micro-processadors i matèries primeres de les noves tecnologies. Durant el mateix període, el Japó va dedicar per aquest mateix afer 240 milions de dòlars del seu pressupost públic. És a dir, amb la meitat gairabé d'inversió en invetigació, els japonesos han arribat a la meitat dels anys vuitanta controlant prop de 40 per cent del mercat mundial de micro-processadors. Mentrestant, les empreses europees, en conjunt, no arriben ni al deu per cent del total mundial del mercat.

La fragmentació del mercat europeu i la dependència en aspectes tecnològic-militars, per exemple, de bona part d'Europa respecte dels Estats Units, també contribueixen a explicar l'estat actual de la qüestió a Europa. El programa Eureka preten cohesionar la cresta tecnològica europea, fomentar la col·laboració industrial i tecnològica sobretot a nivell empresarial. Una de les discussions més importants abordades pel programa va ser la del paper preponderant en el seu si de les empreses. Amb això es pretenia reduir el paper dels governs i evitar la temptació que l'Eureka fos un altre inoperant burocràtic. Finalment, s'apostà per una Carta on expressament es diu que les empreses són les protagonistes —com recordà Majó— i els governs ocupen el paper, més discret, de donar-los-hi suport.

Lògicament per a Espanya el moment és òptim, molt millor que pels programes tecnològics de la CEE, que ja estan inciat i que no són una alternativa de conjunt. Espanya es troba en el punt de sortida del que serà l'Europa de la pròxima dècada, en condicions dignes, i pot aprofitar, si mes no tant com els altres, els beneficis d'una investigació tecnològica que no poseix.

La Carta constitutiva de l'Eureka, signada el passat 6 de novembre a Hannover estableix com a un objectiu prioritari del programa l'elevació de la productivitat i la competitivitat de la indústria europea. El programa també queda definit com orientat cap als mercats mundials, per a productes civils tants pels sectors públics com privats.

Malgrat que el projecte es defineix com flexible, inicialment els signataris acorden enfocar-ho cap a les següents àrees: Informació i Telecomunicacions, Robòtica, Nous materials, Fabricació flexible, Biotecnologia, Tecnologia marina, Làser, Tecnologies ambientals i del transport. Això no vol dir que d'altres àrees no interessin, sinó que aquestes són les que es consideren més necessitades de l'impuls que pot representar

ELS OBJECTIUS DEL PROJECTE

El programa Eureka es concreta en cinc diferents aspectes:

Euromàtica.— Es tracta de dissenyar i produir els components de base de tot sistema automàtic: els micro-processadors i les memòries, donat que és a partir d'aquests elements que es poden realitzar ordinadors de gran capacitat. (intel·ligència artificial...)

Eurobot.— Sota aquesta denominació s'agrupen els estudis d'eines que permeten millorar la producció del mitjà industrial, robots mòbils i miniaturitzats capaços d'intervenir en complexos processos industrials, especialment en acoblament per làser. En aquest sentit, està previst el disseny d'una indústria avançada plenament automatitzada.

Eurocom.— Aquest programa tracta de modernitzar els sistemes de comunicació. Està prevista la instal·lació de comunicadors de fibra òptica que permetran transmetre a baix cost, la imatge i les dades, així com l'establiment de lligams ràpids entre els centres d'investigació, que donarà pas a «la universitat sense murs».

Eurobio.— Es tracta per a Europa d'assolir un lloc més preponderant en el domini dels recursos vegetals i vivents. El programa té diferents vessants, com l'avaluació i investigació dels recursos oceànics, la lluita contra la desertització, la bio-alimentació i tot un seguit de treballs d'amillorament dels recursos agro-alimentaris. (llavors, etc.)

Euromat.— Aquest projecte tracta de fer avançar la indústria europea pel que fa el retard que aquesta pateix en la qüestió de les noves tecnologies que provenen de l'ús de nous materials, especialment les ceràmiques. Una de les ambicions més important d'Eurocom és el desenvolupament dels motors turbines de potència entre 500 i 1.000 CV, que funcionen a alta temperatura i que són de millor rendiment que els actuals.

ESPANYA I L'EUREKA

l'Eureka.

La definició del programa també concreta que els treballs que acollirà s'orientaran preferentment a processos fins a la fase pre-industrial, la continuació resta ja fora de l'àmbit del programa. Igualment, s'estableix, com s'ha dit abans, el protagonisme de les empreses i complementari pels governs signataris.

Es contempla una estreta col·laboració amb els objectius de la CEE, en matèria d'I + D, supressió de barreres tècniques, elaboració de normes internacionals i europees, així com la clarificació dels sistemes nacionals de compres públiques. Els països del que s'anomena l'Europa del sud van imposar un altre dels vectors clau de la Carta de

l'Eureka, l'exigència de que hi hagi transferència de tecnologia entre les empreses participants a tots els projectes.

Florencio Ornia, director general d'Innovació i Tecnologia del ministeri d'Indústria considera que pel que fa les exigències espanyoles el sistema de funcionament acordat es prou coherent. El control per a Espanya dels afers relatius a l'Eureka depend, fins ara, del CDTI Centre pel Desenvolupament Tecnològic Industrial.

Entre els projectes més suggerents sorgits arran el programa Eureka mereixen capital a part els de les empreses aerospacials en el qual col·labora CASA i el de les principals empreses europees del sector de l'electrònica en el qual col·labo-

ren:Thompson (França), General Electric (Regne Unit), Philips (Holanda) i Siemens (RFA). Un altre afer important és el que el binomi Matra (França) i Nors Data (Noruega) tracten de portar a terme investigant sobre un nou ordinador d'alta velocitat.

Espanya presentarà a l'Eureka projectes per valor de 70.000 milions, dels quals, el «programa FAMOS» amb 50.000 milions és el més important, es tracta de desenvolupar sistemes de muntatge flexibles i automatitzat. Del paquet, també destaca un projecte de fàbrica automatitzada de producció de sistemes electrònics per valor de més de 4.000 milions de pessetes. ■

Xavier Horcajo

D'ALTRES PROGRAMES TECNOLÒGICS ENDEGATS PER LES COMUNITATS

Espanya podrà beneficiar-se a partir de 1986 de les subvencions del programa tecnològic Esprit. Aquest programa és d'una durada de cinc anys, des de 1984 a 1989 i està dedicat a la micro-electrònica avançada, el tractament avançat de la informació i la producció integrada per ordinador, així com la tecnologia lògica i l'ofimàtica. La qüestió per a Espanya i Portugal és fins a quin punt podran assolir una quota digna del pressupost de l'Esprit, donat que els fons del programa per a 1986 ja no hi són íntegres. Malgrat això, hi ha un compromís comunitari per integrar els dos nous estats membres i Karl Heinz Narjes, vice-president de la Comissió de la CEE s'ha compromès a que Espanya i Portugal seran també objectiu dels fons del programa.

El pressupost d'aquest programa és de 1.500 milions d'Ecus (750 a càrrec de les Comunitats i 750 per compte de les indústries que hi participin. La mecànica es fonamenta en una selecció anual dels projectes transnacionals que hauran de contenir almenys dos socis (laboratoris, empreses, universitats...).

En aquest sentit, José Rojas, secretari d'Estat d'Universitats i Investigació ha manifestat que l'any vinent les empreses espanyoles que presentin projectes o vulguin participar en el programa Esprit, podran fer-ho.

Segons Juan Rojo, cal pagar una reserva mínima de deu milions d'Ecus (que podria pujar fins els 40 milions), per compte d'Espanya i Portugal, pel fet d'haver-se incorporat al programa en el seu darrer tram i com a compensació pels altres països i empreses que han finançat els orígens del programa.

El programa RACE (Research and Development in Advanced Communications Technology for Europe), tracta de la investigació en matèria de tecnologies punta del sector de les telecomunicacions amb un doble objectiu, construir un model europeu de comunicacions integrades de banda ampla i també un major desenvolupament de les tecnologies de base (circuitos integrats, opto-electrònica, components i d'altres. el RACE es troba en fase de definició i es preveu que tingui una dotació pressupostària de 42,9 milions d'Ecus, aproximadament la meitat a càrrec de la CEE i la resta de les indústries participants.

El programa BRITE (Basic Research in Industrial Technologies for Europe), és un intent d'aplicar als sectors industrials tradicionals les noves tecnologies i d'estimular la cooperació entre les indústries europees, per tal d'amillarar la seva competitivitat davant les japoneses o nord-americanes. Tecnologia làser, catàlisis, tecnologia de les partícules, tecnologies d'acoblament, modelització, o nou materials, són alguns dels aspectes concrets de treball d'aquest programa que té una durada prevista fins el 1988. Actualment, es troba en procés de selecció l'oferiment de prop de 600 projectes que s'han fet. El pressupost del BRITE és de 125 milions d'Ecus, a més d'inversions similars paral·leles dels participants particulars.

Amb un pressupost total de 690 milions d'Ecus el programa JET (Joint European Torus) forma part del programa de Fusió Termonuclear Controlada. Bàsicament, es tracta d'un projecte concentrat en una màquina amb la qual es pre-

ten investigar la producció civil d'energia per fusió. Hi ha gran confiança en mitjans comunitaris pel que fa a aquest afer, donat que el proppassat 5 de juny JET va produir una descàrrega de 5 milions d'ampers durant un segon, la qual cosa es considera molt per damunt de les possibilitats màximes que s'havien avaluat prèviament.

Hi ha també d'altres projectes com el SINCHROTON, al qual Espanya ha de dir si o no imminentment i en el que hi participaran França, RFA, Itàlia i Regne Unit. Aquest programa tracta sobre els rajos X d'alta intensitat i la seva aplicació en el camp de la investigació de materials, química, biològica i física. El cost total del programa es calcula en uns 36.000 milions de pessetes, dels quals les empreses espanyoles interessades haurien d'aportar un 4 per cent en sis anys.

Espanya també té interès per participar activament en els programes comunitaris destinats a l'ensinistrament en les tecnologies. Concretament, en el programa COMETT (programa comunitari per a l'educació i l'ensinistrament en tecnologies) que es desenvoluparà del 1986 al 1989. Aquest programa compta amb un pressupost de 65 milions d'Ecus (uns 8.500 milions de pessetes) i pot beneficiar a uns 10.000 estudiants (dels quals 700 seran espanyols). Hi ha també d'altres programes com el COSTS, CERN, ESA... menys importants.

En resum per a les empreses espanyoles que ni participin en els programes tecnològics de la CEE s'aconsegueix el retorn dels prop de 12.000 milions de pessetes que aportarà Espanya cada any.

ESPANYA I L'EUREKA

l'Eureka.

La definició del programa també concreta que els treballs que acollirà s'orientaran preferentment a processos fins a la fase pre-industrial, la continuació resta ja fora de l'àmbit del programa. Igualment, s'estableix, com s'ha dit abans, el protagonisme de les empreses i complementari pels governs signataris.

Es contempla una estreta col·laboració amb els objectius de la CEE, en matèria d'I + D, supressió de barreres tècniques, elaboració de normes internacionals i europees, així com la clarificació dels sistemes nacionals de compres públiques. Els països del que s'anomena l'Europa del sud van imposar un altre dels vectors clau de la Carta de

l'Eureka, l'exigència de que hi hagi transferència de tecnologia entre les empreses participants a tots els projectes.

Florencio Ornia, director general d'Innovació i Tecnologia del ministeri d'Indústria considera que pel que fa les exigències espanyoles el sistema de funcionament acordat es prou coherent. El control per a Espanya dels afers relatius a l'Eureka depend, fins ara, del CDTI Centre pel Desenvolupament Tecnològic Industrial.

Entre els projectes més suggerents sorgits arran el programa Eureka mereixen capital a part els de les empreses aerospacials en el qual col·labora CASA i el de les principals empreses europees del sector de l'electrònica en el qual col·labo-

ren:Thompson (França), General Electric (Regne Unit), Philips (Holanda) i Siemens (RFA). Un altre afer important és el que el binomi Matra (França) i Nors Data (Noruega) tracten de portar a terme investigant sobre un nou ordinador d'alta velocitat.

Espanya presentarà a l'Eureka projectes per valor de 70.000 milions, dels quals, el «programa FAMOS» amb 50.000 milions és el més important, es tracta de desenvolupar sistemes de muntatge flexibles i automatitzat. Del paquet, també destaca un projecte de fàbrica automatitzada de producció de sistemes electrònics per valor de més de 4.000 milions de pessetes. ■

Xavier Horcajo

D'ALTRES PROGRAMES TECNOLÒGICS ENDEGATS PER LES COMUNITATS

Espanya podrà beneficiar-se a partir de 1986 de les subvencions del programa tecnològic Esprit. Aquest programa és d'una durada de cinc anys, des de 1984 a 1989 i està dedicat a la micro-electrònica avançada, el tractament avançat de la informació i la producció integrada per ordinador, així com la tecnologia lògica i l'ofimàtica. La qüestió per a Espanya i Portugal és fins a quin punt podran assolir una quota digna del pressupost de l'Esprit, donat que els fons del programa per a 1986 ja no hi són íntegres. Malgrat això, hi ha un compromís comunitari per integrar els dos nous estats membres i Karl Heinz Narjes, vice-president de la Comissió de la CEE s'ha compromès a que Espanya i Portugal seran també objectiu dels fons del programa.

El pressupost d'aquest programa és de 1.500 milions d'Ecus (750 a càrrec de les Comunitats i 750 per compte de les indústries que hi participin. La mecànica es fonamenta en una selecció anual dels projectes transnacionals que hauran de contenir almenys dos socis (laboratoris, empreses, universitats...).

En aquest sentit, José Rojas, secretari d'Estat d'Universitats i Investigació ha manifestat que l'any vinent les empreses espanyoles que presentin projectes o vulguin participar en el programa Esprit, podran fer-ho.

Segons Juan Rojo, cal pagar una reserva mínima de deu milions d'Ecus (que podria pujar fins els 40 milions), per compte d'Espanya i Portugal, pel fet d'haver-se incorporat al programa en el seu darrer tram i com a compensació pels altres països i empreses que han finançat els orígens del programa.

El programa RACE (Research and Development in Advanced Communications Technology for Europe), tracta de la investigació en matèria de tecnologies punta del sector de les telecomunicacions amb un doble objectiu, construir un model europeu de comunicacions integrades de banda ampla i també un major desenvolupament de les tecnologies de base (circuitos integrats, opto-electrònica, components i d'altres). El RACE es troba en fase de definició i es preveu que tingui una dotació pressupostària de 42,9 milions d'Ecus, aproximadament la meitat a càrrec de la CEE i la resta de les indústries participants.

El programa BRITE (Basic Research in Industrial Technologies for Europe), és un intent d'aplicar als sectors industrials tradicionals les noves tecnologies i d'estimular la cooperació entre les indústries europees, per tal d'amillarar la seva competitivitat davant les japoneses o nord-americanes. Tecnologia làser, catàlisis, tecnologia de les partícules, tecnologies d'acoblament, modelització, o nou materials, són alguns dels aspectes concrets de treball d'aquest programa que té una durada prevista fins el 1988. Actualment, es troba en procés de selecció l'oferiment de prop de 600 projectes que s'han fet. El pressupost del BRITE és de 125 milions d'Ecus, a més d'inversions similars paral·leles dels participants particulars.

Amb un pressupost total de 690 milions d'Ecus el programa JET (Joint European Torus) forma part del programa de Fusió Termonuclear Controlada. Bàsicament, es tracta d'un projecte concentrat en una màquina amb la qual es pre-

ten investigar la producció civil d'energia per fusió. Hi ha gran confiança en mitjans comunitaris pel que fa a aquest afer, donat que el proppassat 5 de juny JET va produir una descàrrega de 5 milions d'amperis durant un segon, la qual cosa es considera molt per damunt de les possibilitats màximes que s'havien avaluat prèviament.

Hi ha també d'altres projectes com el SINCHROTON, al qual Espanya ha de dir si o no imminentment i en el que hi participaran França, RFA, Itàlia i Regne Unit. Aquest programa tracta sobre els rajos X d'alta intensitat i la seva aplicació en el camp de la investigació de materials, química, biològica i física. El cost total del programa es calcula en uns 36.000 milions de pessetes, dels quals les empreses espanyoles interessades haurien d'aportar un 4 per cent en sis anys.

Espanya també té interès per participar activament en els programes comunitaris destinats a l'ensinistrament en les tecnologies. Concretament, en el programa COMETT (programa comunitari per a l'educació i l'ensinistrament en tecnologies) que es desenvoluparà del 1986 al 1989. Aquest programa compta amb un pressupost de 65 milions d'Ecus (uns 8.500 milions de pessetes) i pot beneficiar a uns 10.000 estudiants (dels quals 700 seran espanyols). Hi ha també d'altres programes com el COSTS, CERN, ESA... menys importants.

En resum per a les empreses espanyoles que ni participin en els programes tecnològics de la CEE s'aconsegueix el retorn dels prop de 12.000 milions de pessetes que aportarà Espanya cada any.

Eleccions parlamentàries i municipals

CAIGUDA DELS SOCIALISTES A PORTUGAL

En poc més de dos mesos, el poble portuguès fou convocat a les urnes per elegir parlamentaris (6/10/85) i representants municipals (15/12/85).

La sorpresa de les eleccions legislatives no va estar tant en el triomf del Partit Socialdemòcrata, liderat per Antonio Cavaco Silva, com en la desfeta dels socialistes, els quals, comparant els resultats de 1983, passaren d'obtenir el 36% dels vots en aquella ocasió, a tenir-ne ara el 20%. És a dir, reduïen el nombre de diputats a la cambra de 101 a 55.

La causa d'aquest desgavell pot buscar-se en la política d'extrema austeritat econòmica portada a terme per Mario Soares, que si bé aconseguí reduir el deute exterior del país, empobrí considerablement el poble portuguès.

Els observadors polítics coincideixen en afirmar que el govern de Soares s'havia tornat hermètic i superb, i adre-

çava la seva política envers el «pragmatisme» i el «realisme», qüestions aquestes molt llunyanes de la teoria socialista i de l'esperit revolucionari de 1974.

D'aquesta pèrdua d'identitat se n'ha aprofitat el Partit Socialdemòcrata, format per diversos corrents i que ha governat amb els socialistes des de 1983. El carisma del seu líder, Antonio Cavaco Silva, i el fet de basar la seva campanya electoral en l'alliberament de les mesures econòmiques, poden ser la clau d'aquest triomf.

D'altra banda, no cal oblidar que el partit situat més a la dreta, el Centre Democràtic i Social (CDS) ha estat l'altre gran derrotat, en perdre un 30% dels escons, mentre que el partit impulsat pel president de la república, Antonio Ramalho Eanes, el PDR, ha canallitzat gran part dels socialistes desencisats.

Quan les eleccions municipals, celebrades el 15 de desembre, la tònica ha

estat la continuació de les legislatives. El PSD totalitzà el 36% dels sufragis contra el 26% del Partit Socialista, mentre que el tercer lloc l'ocupava el Partit Comunista amb un 16% de vots.

La política d'aliances entre els diferents grups ha fet que, per primera vegada, el PSD i el CDS, obtinguin la majoria absoluta a l'Ajuntament de Lisboa, essent el Partit Comunista el que ocupa el segon lloc, després del qual hi està el PSP. Aquest ha perdut, també, un altre dels seus objectius, l'alcaldia d'Oporto, segona ciutat més important de Portugal, que també va ser assolida pel PSD.

Caldrà esperar, doncs, les eleccions presidencials, a les que es presenta Mario Soares, per saber si aquestes han estat un vot de càstig envers el Partit Socialista, o contra la política personalista del seu líder, que fins ara comptava amb el suport popular.

Els democristians obren el procés post-dictatorial

VINICIO CEREZO NOU PRESIDENT A GUATEMALA

El demòcrata cristià, Vinicio Cerezo, aconseguia ser proclamat president de Guatemala, després de guanyar aclaparadorament, la segona volta de les eleccions presidencials, celebrades el 8 de desembre passat.

Malgrat la forta abstenció, gairebé un 35%, i l'alt percentatge de vots nuls o en blanc, la Democràcia Cristiana Guatemalteca (DCG) va obtenir un 68,52% de vots, mentre que el segon candidat, Jorge Carpio, pertanyent a la Unió de Centre Nacional (UCN) només va poder arribar al 31,48%.

La primera volta de les eleccions, celebrades el 3 de novembre, serviren per determinar quins serien, entre els vuit que es presentaven, els dos candidats que s'enfrontarien un mes després, a més d'elegir alcaldes i diputats.

Val a dir que, contràriament al que passa en molts països sudamericans,

aquestes han estat unes eleccions en les que ningú no ha fet acusacions de frau, ni hi ha hagut incidents, la qual cosa es considera símptoma de maduresa política d'un poble que lluita per la democràcia, després de molts anys de governs militars.

Vinicio Cerezo haurà, doncs, de demostrar que, a més d'arribar al govern, ha aconseguit el poder real.

<p>VINICIO CEREZO (Democràcia Cristiana Guatemalteca) 68,52% JORGE CARPIO (Unió de Centre Nacional) 31,48% Abstenció 34,29%</p>

Eleccions municipals a Brasil

SAO PAULO DEIXA DE SER OFICIALISTA

Malgrat haver guanyat a la majoria dels 201 municipis on van haver-hi eleccions, el Partit del Moviment Democràtic Brasileny, al qual dona suport el president de la República José Sarney, va perdre l'alcaldia de les tres ciutats més importants: Sao Paulo -fins ara el seu propi feu-, Rio de Janeiro i Porto Alegre.

La victòria de l'ex-president conservador, Janio Quadros, a Sao Paulo va deixar desconcertats els dirigents del PMDB, que havien jugat molt fort per aconseguir aquesta important capital, mentre que el Partit Democràtic dels Treballadors va vèncer a Rio de Janeiro.

Aquestes han estat les primeres eleccions municipals en més de 20 anys, i els segons comicis després que José Sarney, un civil, arribés a la presidència el proppassat mes de març.

ELECCIONS

SPYROS KYPRIANU CONSOLIDA EL SEU PODER A XIPRE

Encara que el partit demòcrata (Diko Lliberal) de Spyros Kyprianu no va aconseguir la majoria a les eleccions legislatives, celebrades a Xipre el 8 de desembre, el fet que el partit dels comunistes, Akel, hagi retorcedit quasi un sis per cent, i que el dretà, Rally, s'hagi alçat amb la victòria, amb un 33,8% dels vots, significa que cap dels dos té la majoria necessària per poder modificar la Constitució i obligar el president de l'illa, Spyros Kyprianu, que convoqui eleccions presidencials anticipades, com era el seu desig.

Aquest interès de dos partits de tan diversa ideologia es deu a que tots dos estaven d'acord en subscriure l'esborrany d'acord sobre la reunificació del país proposat pel Secretari General de l'ONU, Javier Pérez de Cuéllar, i que ja havia estat acceptat per l'actual president de la comunitat turca de l'illa, Rauf Denktash.

Envers aquesta postura s'enfronta Spyros Kyprianu, que ara serà president fins el 1988, i el partit socialista Edek (pròxim al PASOK) que demanen la sortida de les tropes turques de Xipre abans d'arribar a qualsevol acord. Partit Rally (dretà) 33,8% de vots Partit Dyko (liberal) 27,5% Partit Akel (comunista) 27% Partit Edek (socialista) 11,4%

ANDORRA REPARTIMENT D'INTERESSOS

L'ex-cap de govern andorrà, Oscar Ribas, va ser el guanyador de les eleccions legislatives celebrades a Andorra el proppassat 12 de desembre, encara que la peculiar forma d'elecció d'aquest petit país, dividit en parròquies, fa que les tres opcions que han aconseguit representació en el Consell (la dels joves, més progressista, no ha obtingut cap conseller) configurin una relació de forces molt semblants.

Hom pot dir que més que diferències ideològiques, el que separa els tres grups són els interessos dels sectors socials que representen. Així, Oscar Ribas, que va guanyar a les parròquies de Canillo, Encamp, Ordino i La Massana representa la banca i la indústria;

mentre que el comerç i el sector turístic i immobiliari corren a càrrec de Josep Pintat i Estamislao Sangrat, els quals han vençut absolutament a Andorra la Vella i St. Julià de Lòria el primer, i a Les Escaldes el segon.

El fet que Ribas i Pintat comparteixin la propietat d'algunes empreses i que pactessin una de les quatre llistes que es presentaren a St. Julià de Lòria fa que, en la pràctica, sigui encara més difícil distingir les diferències entre ambdós.

Tot fa pensar que Ribas serà el proper cap de govern, encara que les aliances i negociacions entre els grups podria fer que el Consell no es decidís per ell.

Butlleta de subscripció

Nom i cognoms

Adreça

Població D.P. Telèfon

Data de naixement D.N.I. n°

Professió

Demana més informació

Subscriu els serveis de CIDOB

Quota 3.000 ptes. any

Quota 5.000 ptes. any (col·laborador)

Quota ptes. any (protector)

Sistema de pagament:

Domiciliació de rebut anual a entitat bancària o de crèdit.

Ompliu, si us plau, el cupó adjunt i trameteu-lo per correu a CIDOB.

Data

Signatura

Banc o Caixa

Adreça

Població D.P.

Nom del(s) titular(s)

.....

Senyor Director:

Li prego que prengui nota de carregar al meu compte / a la meua llibreta, obert/a en aquesta entitat, els rebuts que els presentarà CIDOB.

Atentament

(signatura)

Signat per

Adreça del titular

N° compte/llibreta

La reunificació dels dos règims resta pendent desde fa 30 anys

INTERESSOS ECONÒMICS SÓN ELS QUE ACOSTEN LES DUES COREES

El primer conflicte després de la II Guerra Mundial entreels dos grans blocs donà com a conseqüència política la separació en dos de Corea, avui encara prop de deu milions de coreans tenen dividides les seves famílies, sense possibilitats de contacte. De tota manera, les condicions socio-polítiques i sobretot econòmiques, tant de Seul com de Pyonyang, fan possible que almenys ara es pugui parlar de reunificació.

Després de quaranta anys des de l'armistici signat el 27 de juliol de 1953, les dues Corees es van atrevir el passat 20 de setembre a organitzar per primera vegada un acte formal que permet pensar en un futur de reunificació per a la península. El paral·lel 38 que és qui separa els dos estats va ser travessat el passat setembre per cent cinquanta persones de cadascun dels dos estats en litigi. Els caps de la Creu Roja, cinquanta membres de famílies separades per la guerra, cinquanta artistes, trenta periodistes i vuit organitzadors per cadascuna de les delegacions varen creuar la legendaria línia de Panmunjom, on es va signar l'alt el foc. Era només un gest d'esperança pels prop de deu milions de coreans que romanen separats des de fa 40 anys, sense poder, ni tan sols enviar-se cartes.

Aquest acte suposa en la pràctica la reanudació d'un prometedor procés de diàleg interromput al 1973. Les negociacions s'han girat durant aquest període. De tenir un component humanitari bàsic han passat a ser profundament econòmiques. Després d'anys que el govern de Pyonyang —la capital del nord— refusés les propostes de Seul —la del Sud— i viceversa, ara sembla haver interessos econòmics d'una i altra banda que aporten bons vents per a les negociacions i el relaxament del clima entre els coreans del nord i del sud.

D'una banda, la voluntat del règim del president del Nord, Kim Il Sung, de sortir del seu aïllament políticodiplomàtic i del desordre econòmic en el qual es mou, sobretot després que la Xina, el seu gran al·liat, hagi fet un gir de 180 graus cap el capitalisme. Corea del Sud ha estat juntament amb Hong Kong o Taiwan un exemple clàssic del Banc Mundial o dels Fons Monetari Internacional per fer veure als països sotsdesenvolupats com assolir una economia forta. Ara l'economia del Sud es troba colapsada davant les contínues i perilloses amenaces de restricció de la pe-

netració de productes made in Corea del Sud als Estats Units. Actualment, un 35 per cent de les exportacions del règim de Seul van a parar als mercats nordamericans, aquest percentatge es veurà dràsticament reduït enguany. Això, ha fet minvar del 8,6 per cent (1970-82) al 3,5 per cent al 1985 el ritme de creixement de l'economia sud-coreana. Per aquest motiu l'obertura del mercat del nord i, fins i tot, una posició de confiança amb la Xina són objectius prioritaris per a Seul.

Així ens trobem que el govern del sud, dirigit pel president Chun Du Hwan a proposat al Nord d'iniciar converses sobre tres qüestions: economia i comerç, el retrobament de les famílies separades i la constitució d'equips conjunts per a la competició esportiva en les olimpíades de 1988 a celebrar a Seul. El primer aspecte sembla que marxa tot sol, el Nord precisa de la majoria dels productes —molts tecnològics— que exporta el Sud i el sud necessita nous mercats pels seus productes. La segona qüestió no presenta progressos no-

tables i pel què fa a la tercera hi ha possibilitats d'èxit donat que el nord ja va proposar el mateix amb motiu dels jocs olímpics de Los Angeles, s'especula però que el nord pugui exigir als organitzadors dels jocs el trasllat d'alguna de les competicions al territori del nord, com a contrapartida per acceptar ara.

Ara bé a Seul hi ha la por que el govern de Kim Il Sung no mantingui nobles fins amb l'obertura i que tot això sigui només una estratègia per abastir-se financerament i tecnològicament de l'economia del sud. Aquesta teoria es fonamenta sobretot en que, segons fonts sud-coreanes, el Nord continua sense treva el seu reforçament militar.

El procés de reunificació de les dues Corees compta amb el suport personal del president dels Estats Units, Ronald Reagan, que va fer recentment una visita a Seul i a les tropes nordamericanes estacionades al paral·lel 38. Reagan va demanar personalment al primer ministre xinès, Zhao Zinyang, converses per a la reunificació de les dues Corees.

LES DUES COREES EN XIFRES (1984)

	Corea del Nord	Corea del Sud
Superfície (Km.2)	120.540	98.480
Població (milions hab.)	18,7	40,6
PIB (milions de dòlars)	18.000	76.000
Exèrcits (milers homes)		
—terra	700	540
—mar	33	49
—aire	51	33
Importacions (milions de dòlars)	1.438	26.200
Exportacions (milions de dòlars)	1.176	24.400

LES DUES COREES

EL PRIMER «CONFLICTE LIMITAT»

La divisió de Corea suposa una de les més greus conseqüències de la Segona Guerra Mundial, similar a la divisió produïda a Europa amb les dues alemanyes. Igual que en aquest cas, a Corea, la Xina, els EUA, l'URSS i el Japó han impedit d'una manera o altre, la unificació del poble coreà constituint el seu país un dels principals teatres de la guerra freda. La guerra de Corea va començar al juny de 1950 i es perllongà fins el 1953. Va ser el primer conflicte armat entre el bloc comunista i l'occidental, ja dins de l'era nuclear. El conflicte de Corea dissenya el patró del que serà el futur de les confrontacions entre els dos blocs: el «conflicte limitat».

Ocupada pels japonesos al 1910, Corea després de la II Guerra Mundial es dividí pel paral·lel 38 passant el sud a mans nordamericanes i el nord a les soviètiques. Al Nord s'organitza un estat satèl·lit amb els comunistes coreans al front i el 9 de setembre de 1948 es crea la República Popular de Corea. Al sud el nacionalista, Syngman Rhee, posa fi al mandat militar i s'erigeix president en el mateix any. Després que els Estats Units retiresin els efectius militars de Corea del Sud, la matinada del 25 de juny de 1950 les tropes del nord creuen la frontera del paral·lel 38.

L'agressió va ser condemnada immediatament pel consell de seguretat de les Nacions Unides, on l'URSS —que no era aliena a la invasió— no va poder imposar el veto perquè estava boicotejant el Consell com a protesta per la presència de la Xina nacionalista. Corea serví també per a la creació d'una força militar multinacional de l'ONU que desembarca a Corea comandada pel militar nordamericà, Douglas Mac Arthur.

L'ofensiva de les forces de l'ONU, principalment nordamericanes provoca, per travessar el paral·lel 38, la intervenció en el conflicte de l'exèrcit xinès, en ajut del de Corea del Nord, davant la possible pèrdua d'aquest territori que li servia a la Xina d'estat tampó. Les posicions s'estabilitzen després de duríssims combats i alternatives enfront del paral·lel 38, la Xina salvava Corea del Nord i els Estats Units, Corea del Sud. La manca d'unanimitat i l'aparició de crítiques sobre el comandament de les forces de Nacions Unides, desemboca en unes negociacions de pau que cristal·litzen en l'armistici del 27 de juliol de 1953. Durant el conflicte el Sud va perdre uns 400.000 homes i el nord ajudat per l'exèrcit xinès uns 800.000 homes. Des de llavors 40.000 soldats nordamericans custodien el paral·lel 38. ■

Xavier Horcajo

De la guerra al diàleg...

1953 — Signatura de l'acord d'armistici a Panmunjom.

1960 — Es retira el president del Sud, Syngman Rhee.

1961 — Cop d'Estat militar del general Park Chung Hee, que suspèn la Constitució Sud coreana.

1970 — Seul autoritza les discussions sobre la reunificació de la península.

1911 — Acord entre Washington i Seul perquè els soldats nord-americans es retirin a vint milles del paral·lel 38.

— Pyongyang proposa les negociacions entre ambdues Corees. Seul rebutja aquestes negociacions.

— La Creu Roja sud-coreana proposa contactes entre les famílies dividides per la guerra.

1972 — El President del nord, Kim Il Sung, proposa la signatura d'un tractat de pau entre els dos Estats i l'obertura de negociacions entre els partits polítics de tots dos règims.

— Kim Il Sung manifesta al Washington Post que està disposat a trobar-se amb el president del sud, Park Chung Hee, per negociar el futur de la península.

— Seul i Pyongyang es pronuncien en favor d'una reunificació pacífica.

1978 — Corea del Sud fa una crida a la distensió. Mentre a Tokyo hi ha manifestacions a favor del règim del nord i contra les maniobres conjuntes dels EUA i del Sud.

— El primer ministre xinès, Hua Kuo-feng, demana la reunificació de Corea.

1980 — Acord entre les dues Corees per negociar al nivell de primers ministres.

1982 — El president de Corea del Sud, Chun Du Huan (que substituí Park Chung Hee) presenta un pla per a la reunificació, que passa per un projecte de Constitució conjunta. El Nord exigeix que es respectin les dues organitzacions socials.

— El Nord proposa una conferència multilateral —no només de les dues Corees— per estudiar les fórmules de la reunificació.

1984 — Ronald Reagan, president dels EUA, visita Corea del Sud i els soldats nord-americans que custodien el paral·lel 38, alhora que proposa al president xinès, Zho Zinyang, una cimera de reunificació de les dues Corees.

— Els dos règims endeguen a Panmunjom unes converses sense precedents on els aspectes de cooperació econòmica ocupen els llocs preponderants.

1985 — Per primera vegada les dues Corees tracten de la reunió de les famílies separades per la frontera de la guerra.

— Dues delegacions creuen les fronteres, el que es considera el primer resultat humanitari de les converses per a la reunificació. Formen part de les delegacions cinquanta representants, per país, de les famílies separades.

Sense Cuba en el sí de l'Organització

LA OEA ASSUMEIX MÉS FACULTATS POLÍTIQUES

L'Organització d'Estats Americans (OEA) travessa una delicada situació estructural donat que alguns països com ara Cuba, Guayana, Belice i altres molt petits del Carib no tenen permís d'entrada. EUA, el gendarme del continent, controla de aprop les facultats otorgades a l'organització, perquè aquesta no dificulti la política exterior nord-americana a centre-amèrica.

La problemàtica d'Amèrica llatina és complexa per distintes raons, econòmiques, polítiques, socials i culturals. L'Organització d'Estats Americans (OEA) ha de vèncer un gran obstacle, l'enorme diferència a tots nivells d'alguns Estats — gairabé tots— i els Estats Units de Nord-amèrica. Fins que en el sí de l'organització no hi hagi almenys una predisposició i sobretot una voluntat política entre tots els estats membres per tal de resoldre qualsevol contenciós, no es podrà afirmar rotundament la seva eficàcia.

En la XIV^a Assemblea extraordinària celebrada la primera quinzena del propassat desembre, a Cartagena d'Indies, Colòmbia, abans d'inciar-se els diversos debats, l'ambient en aquesta cimera era força tens. Però ho fou per unes declaracions infundades o sense proves fetes pel Secretari d'Estat nord-americà George Shultz el qual digué que el govern sandinista recolza al Movimiento 19 de Abril (M-19). Aquestes afirmacions l'únic que produeixen és un mal estar als altres participants en la cimera i més especialment, a l'homòleg de Shultz de Nicaragua, Fernando Avendana.

El President de Colòmbia, Belisario Betancur, en el discurs de presentació considerarà que l'OEA és «La darrera esperança de pau a Amèrica llatina i que en els 37 anys d'existència li ha faltat voluntat política». Aquest ha estat el motiu pel qual algunes bones intencions o solucions de bona voluntat com és el cas de Contadora, hagin hagut d'omplir o suplir el que haurien d'ésser treballs de l'OEA.

Tot i així darrerament els quatre països de Contadora —Mèxic, Panamà, Colòmbia i Venezuela— estaven certament entrançats de cara a la presentació d'una resolució a l'ONU per paliar la crisi a centre-amèrica.

La citada cimera ha servit per minvar les desigualtats entre Mèxic i els altres tres components de Contadora i també per tenir una relació directa amb els paï-

sos de l'itsme implicats en la crisi —El Salvador, Honduras, Costa Rica, Nicaragua i Guatemala—.

No cal oblidar tampoc que els integrants del grup de recolzament de Contadora, —Argentina, Perú, Uruguai i Brasil—, també han mantingut diversos contactes sobre el mateix tema.

El ministre d'afers Exteriors del Panamà, Jorge Abadía, en declaracions fetes els dies de la cimera, afirmà que els quatre països de Contadora havien homogeneïtzat els diversos punts de vista de cara a la crisi de centre-amèrica, però que encara han quedat alguns punts de difícil solució com ara les maniobres militars a la regió i el control d'Armament.

NOUS MEMBRES

En la reforma aprovada recentment, cal destacar dos punts formalment importants encara que si ho analitzem quan el fons de la qüestió no són gaire transcendents. S'ha donat més facultats al Secretari General, aquestes facultats ratllen el pla polític ja que tindrà autorització, si procedeix a intervenir en qualsevol conflicte que pogués afectar la pau i la seguretat del continent.

«Però el punt més polèmic fou el de la reforma a l'article 8 de la Carta que prohibeix entrar a l'OEA a països amb conflictes fronterers o limítrofes amb nacions membres».

Quan Colòmbia presentà la reforma de l'article vuitè donant-li un caràcter d'universalitat, és a dir, que solament amb la sol·licitud del país que volgués entrar-hi a forma part era suficient, sense mencionar en cap moment Cuba, el secretari d'Estat nord-americà reaccionà automàticament dient que Cuba no era digne de ser-hi. «Que Cuba havia estat expulsada el 1962 pel seu mal

comportament, per ser un estat disgregador a l'hemisferi, des de llavors el seu comportament no ha millorat, és més ha empitjorat».

La reforma demanava l'ingrés de Belice i Guyana els territoris dels quals eren reclaments per Venezuela i Guatemala respectivament.

Argentina es mostrà contrària a la reforma donat que en el suposat cas que Gran Bretanya concedís la independència a les Malvines, aquestes es podrien adherir molt fàcilment a l'OEA.

Darrerament s'obté per un consens en què solament podrien sol·licitar la incorporació aquells països que abans del dia 10 dels propassat desembre pertanyessin a l'ONU. D'aquesta manera quedava solventat el cas de les Malvines i Argentina. L'altra possibilitat era que el 1990 els països que actualment tinguin un contenciós amb els altres membres de l'OEA, puguin resoldre'ls mitjantçant via pacífica en aquest termini de temps.

Així, doncs, Balice i Guyana tenen les portes obertes encara que hauran d'esperar i procurar que no es retorni a la tensió fronterera que ja havien tingut.

Si la qüestió de la reforma de l'OEA, té importància pels països membres, per EUA ha estat una reunió de «tràmit o de cobrir un expedient».

Si la presència militar nord-americana no fes incursions i sobretot no recolzés econòmicament els Contras a Nicaragua, de ben segur que una part important de conflictivitat a l'itsme centre-americà desapareixeria.

RAMON ROCA I RIBÓ

EL SISTEMA ECONÒMIC LLATINOAMERICÀ (SELA)

El 1974 el President Echevarría de Mèxic proposa la creació d'un sistema de cooperació llatino-americà. L'ur proposta fou ben acceptada i un any després, el 17 d'octubre una vinticinquena de països del continent americà signen l'Acord a Panamà amb el nom de Sistema Econòmic Llatino-americà (SELA).

Té dues finalitats importants, «promoure la cooperació regional mitjançant el desenvolupament econòmic i social dels seus membres i establir un sistema permanent de consultes per adoptar postures i estratègies comunes referents a assumptes econòmics i socials front a tercers».

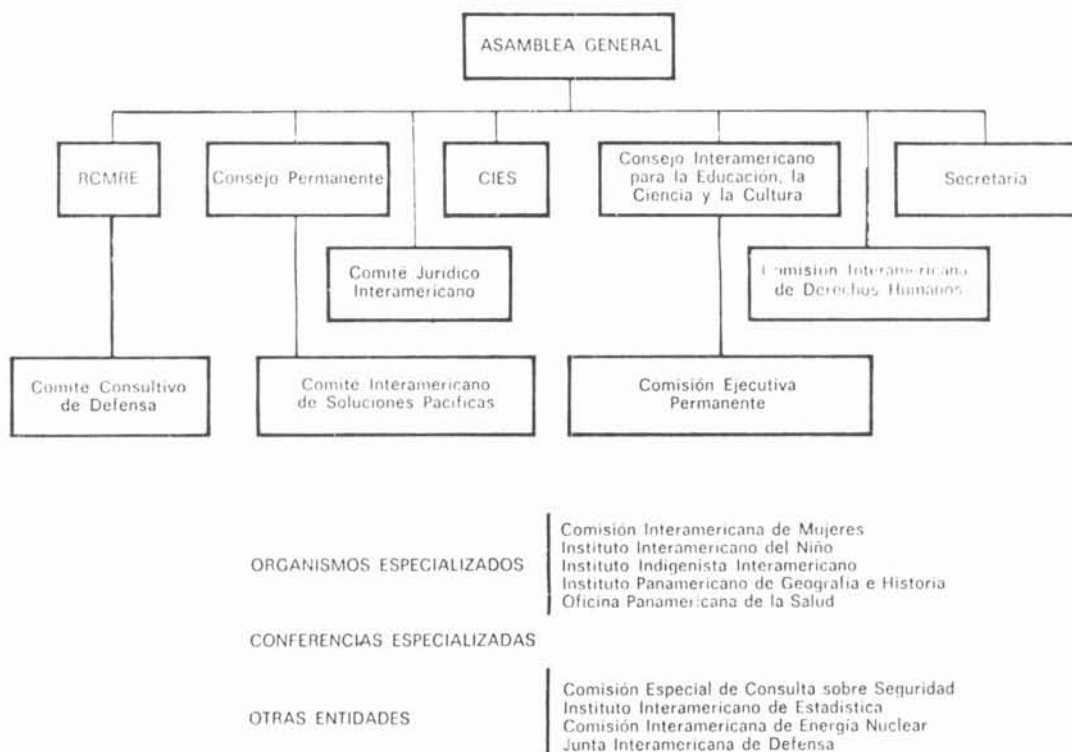
El SELA, a diferència de la Comissió Especial de Coordinació Llatino americana (CECLA), les funcions de la qual han estat assumides el primer, està ben estructurada quant institucions adequades. La seva seu permanent és Caracas, el govern d'aquest país va fer diverses gestions per tal de romandre a Venezuela d'una forma permanent, fins i tot ha contribuït amb una aportació especial.

El Consell Llatino-americà, és l'òrgan principal format per un membre de cada país integrant. Es reuneix una vegada l'any a nivell ministerial. La Secretaria permanent està comandada per un Secretari General elegit cada quatre

anys. La seva funció és vetllar per les tasques administratives i de la direcció del personal.

Però el treball fonamental correspon als Comitès, que acabaran quan hagin resol l'encàrrec designat per un o diversos Estats o pel Consell.

El sistema de cooperació és molt flexible, ja que no és vinculant als països que no participin en acords i projectes específics. «El SELA ha tractat de coordinar actituds comunes en el si de la Conferència de les Nacions Unides sobre Comerç i Desenvolupament (CO-NUCYD) i fomentar la creació de corporacions multinacionals entre els estats membres». ■

—Estructura orgánica de la OEA.

Augmenta la tensió al Mediterrani

ABU NIDAL, LÍBIA I EL TERRORISME

L'any 1985 es cloïa amb dos atemptats realitzats contra les línies aèries israelianes. El Ai, als aeroports de Roma i Viena. Malgrat que ningú no els ha reivindicat, tots els indicis apunten que darrera els escamots suïcides que els van cometre, està la fracció radical de l'OAP, liderada per Abu Nidal, al qual dona suport Líbia, el que contribueix a que la tensió a la Mediterrània hagi augmentat considerablement.

A part dels comunicats de condemna de gairebé tots els Estats europeus i de les greus acusacions llançades pel govern de Tel Aviv contra l'OAP -sense distingir fraccions- per aquests actes terroristes, en els quals dinou persones van morir i més de cent van resultar ferides, el fet que cinc morts fossin nord-americans ha portat el president Reagan a llançar una ofensiva contra Moammar el Gaddafi que, de moment, s'ha traduït en un bloqueig econòmic però que, ateses les especials particularitats del coronel libi, pot arribar a un enfrontament directe entre ambdós països, les conseqüències del qual són difícilment previsibles.

Fins ara, només hi ha hagut tímides amenaces del govern nord-americà d'actuar militarment contra Líbia, però tot fa pensar que es tracta d'una hàbil maniobra per sondejar l'opinió dels aliats occidentals respecte al tema, així com de crear un ambient favorable a la intervenció entre la població nord-americana.

Abans de formular una hipòtesi envers quina serà la solució del conflicte, cal valorar una sèrie de fets que, si més no, poden servir per entendre el perquè de l'escalada terrorista a la conca del Mediterrani al llarg de 1985.

Terroristes «bons», terroristes «dolents»

El darrer trimestre de l'any passat es caracteritzà per un augment espectacular dels atemptats terroristes, si bé el segrest del Boeing 727 de la companyia TWA, el 14 de juny, per dos pirates aeris es podria considerar com l'inici d'aquesta escalada del terror.

En aquella ocasió, els responsables van ser dos homes pertanyents al grup xiïta Hezbollah (Partit de Déu), que desviaren l'avió de la seva trajectòria

Roma-Atenas, i el feren aterrar a Beirut. El líder libanès Nabih Berri va actuar de mediador entre els terroristes que demanaven l'alliberament de 766 xiïtes empresonats a Israel, i el govern dels Estats Units.

L'accés de les càmeres de televisió dins l'aparell va retallar les possibilitats d'actuació del president Reagan, ja que els pirates es presentaren com gent amable envers els seus ostatsges (encara que un soldat de la marina nord-americana va resultar mort), als quals van tractar respectuosament durant tots els dies que va durar el segrest segons les seves pròpies manifestacions, a més de presentar-se davant l'opinió pública com a víctimes de l'imperialisme sionista a la zona.

A partir d'aleshores, i donada la manca de mesures especials de seguretat en molts aeroports europeus, aquests han estat els objectius fonamentals dels terroristes.

Les oficines de les línies aèries israelianes El Ai a Roma, Amsterdam, Viena o Londres, així com les de la British Airways han estat objecte de nombrosos atemptats, reivindicats pels extremistes àrabs i, fonamentalment, pels grups escindits de l'OAP.

És per això que l'assassinat de tres turistes israelians al port xipriota de Larnaca, comès per una unitat d'élite d'aquella organització, «Força 17», va tenir una contundent resposta del govern d'Israel quan, l'1 d'octubre l'aviació jueva bombardejà la caserna general de l'OAP a Tunísia, causant més de 50 morts i dos centenars de ferits.

Els 8 caces israelians van sobrevolar el Mediterrani, i descarregaren sobre la zona d'Hamman Plage, 35 kilòmetres al sud de la capital del país, una sèrie continuada de càrregues explosives.

Isaac Rabin, ministre de defensa jueu, donà tres raons per justificar

l'atac: 1) No existeix immunitat per a les bases i els caps de l'OAP enlloc. 2) La incursió no anava adreçada contra Tunísia sinó contra l'OAP, que gaudeix d'un cert estatut d'extraterritorialitat al país. 3) L'atac de l'aviació israeliana no volia ni devia perjudicar els esforços diplomàtics per impulsar el procés de pau a l'Orient Mitjà.

Malgrat no haver estat consultats, els Estats Units donaren suport a l'operació.

Set dies després, quatre membres del Front d'Alliberament de Palestina que lidera Abu Abbas, membre executiu de l'OAP, segrestaven a Alexandria (Egipte) un vaixell italià, l'Achille Lauro, dedicat a creuers turístics, i el desviaven a Port Said.

Les reivindicacions dels terroristes foren que Israel deixés en llibertat 50 presoners palestins, o en cas contrari, el vaixell, amb 400 persones dintre, seria volat. El fet que tant l'administració de Washington com la de Tel Aviv es neguessin a negociar, va fer que Itàlia, Regne Unit, França, Estats Units i Alemanya Occidental, forcessin la intervenció del govern egipci en l'afer, el qual en no tenir passatgers involucrats, mantingué durant les primeres hores una posició expectant.

Finalment, els quatre pirates es van rendir a les autoritats egípcies que els van prometre un judici just, i el segrest finalitzà amb el balanç d'un mort: el nord-americà d'origen jueu, Leon Klinghoffer, que va ser assassinat quan els terroristes van fer-se amb el control del vaixell.

Però aquí no acabava el conflicte. Dies després, quan els terroristes eren traslladats en un boeing egipci, acompanyats del líder palestí Abu Abbas, quatre caces nord-americans l'interceptaren en l'aire i el feren aterrar a la base de l'OTAN a Sigonella, Sicília, on els policies italians hagueren d'enfrontar-se amb els militars nord-

TERRORISME

americans, que els volien lliurar els ostatges.

Malgrat les fortes pressions de Reagan contra Bettino Craxi per tal que fossin expatriats els terroristes i, especialment, el seu líder Abu Abbas, el govern de Roma va permetre la sortida d'aquest a Iugoslàvia, la qual cosa va provocar la retirada dels seus ministres republicans, tot forçant la dimissió del gabinet italià.

Aquesta enumeració de fets serveix per plantejar una pregunta a la qual encara no s'ha trobat una solució comú. Com han de respondre els Estats davant el terrorisme?

La tesi nord-americana, recolzada per Israel i que, fins i tot, té la comprensió de Moscou és que per lluitar contra el terrorisme qualsevol mètode serveix, i estan justificades, àdhuc, les violacions del dret internacional, com han estat el bombardeig israelià contra Tunísia, o el desviament de l'avió de l'Egypt Air pels caces nord-americans.

D'acceptar-se aquesta tesi, s'acceptaria, també, que existeixen dos tipus de terroristes: els «dolents» que utilitzen la violència per justificar la seva causa, i els «bons» que fan servir els mateixos mètodes per lluitar contra els primers, tot invocant el dret de qualsevol Estat a defensar els seus interessos més enllà del seu propi territori. S'estableix, d'aquesta forma, la llei del més fort, en contraposició a les sortides democràtiques que deurien imperar entre els països per a la solució dels seus conflictes.

Tensió al Mediterrani

Darrera els atemptats que hi ha hagut durant els últims mesos, ha estat freqüent que hi hagués alguna de les múltiples fraccions en la qual està escindida l'OAP, en especial l'autodenominada Al Fatah - Consell Revolucionari o Fatah Al Assiffa, liderada per Abu Nidal, a la qual dona suport logístic i econòmic el règim libí de Moammar el Gaddafi.

Els objectius de les accions terroristes s'han centrat en els països de la conca mediterrània com Itàlia, Grècia, Espanya i, fins i tot, Egipte; i si bé els interessos israelians en aquests llocs han estat els més vulnerables, en ocasions Abu Nidal ha atemptat contra l'OAP de Yasir Arafat, el qual acusa de traïdor, com va ser el cas de l'assassinat d'Issam Sartau, conseller moderat del líder palestí, a Portugal, la primavera de 1983.

Abu Nidal va ser un dels primers dissidents de la política d'Arafat, i el 1974 va abandonar definitivament l'organització després que aquesta l'ha gués

condemnat a mort per malversació de fons i abús de poder.

Des de llavors, Abu Nidal es constituí en l'home del qual només se sap que la seva ombra està al darrera de molts dels atemptats que es produeixen a Europa.

Cap diari no té fotografies seves recents. No concedeix entrevistes. Ni tan sols, segons ell, el coneixen els seus propis fills. Fins i tot es va anunciar la seva mort al 1984. Expulsat d'Iraq, on va mantenir la seva caserna general durant alguns anys, el seu acostament a Líbia ha estat progressiu si bé continua tenint bones relacions amb Síria, país en el quals'entrenaven els seus homes.

Amb els seus actes terroristes, Abu Nidal, ha estat el causant que la ten-

la preparació del reconeixement de l'estat jueu per la Unió Soviètica són fets que parlen per sí mateixos de la voluntat dels països àrabs per arribar a una convivència pacífica.

Per tant, no es pot obviar que els recents atemptats als aeroports de Roma i Viena (curiosament els dos països europeus que més suport donen a Arafat) serveixen per igual als extremistes palestins i israelians que lluiten per destruir completament al contrari.

Qui més perd en aquesta baralla és l'OAP, contra la política moderada de la qual lluiten les branques escindides de l'organització i a la que tant Israel com els Estats Units volen presentar com un grup terroristes amb els quals és absolutament impossible mantenir qualsevol tipus de diàleg.

sió al Mediterrani hagi pujat considerablement, tot posant en perill el pla de pau de l'Orient Mitjà i radicalitzant les postures de totes les parts implicades.

Així quan hom pregunta a qui pot beneficiar el terrorisme no podem deixar de banda l'especial situació política de la zona en la qual, els darrers mesos, s'han produït canvis substancials.

L'atansament dels règims de Síria i Jordània, després del viatge del rei Hussein a Damasc per entrevistar-se amb el que durant anys ha estat el principal enemic de la política moderada hachemí, Hafez el Asad. La pressió que tant Hosni Mubarak com Hussein de Jordània fan sobre Yasir Arafat per tal que aquest reconegui Israel i accepti les resolucions de l'ONU, i, finalment,

El paper de Líbia

En aquesta difícil situació, Líbia juga un paper determinant. Moammar el Gaddafi ha rebutjat en moltes ocasions la política de Yasir Arafat, i s'ha mostrat partidari dels grups extremistes, les accions dels quals són considerades pel coronel libí com «actes heroics de guerra». No és cap secret que en el seu país existeixen camps d'entrenament de terroristes, als quals dona suport econòmic i logístic. Se sap també que moltes vegades les valises diplomàtiques libies han estat el canal per introduir armes en els diferents països en els quals, poc després, es durien a terme atemptats. Aquest fet va portar el govern del Regne Unit a trencar relacions amb el país africà, i Es-

panya a expulsar del seu territori tres funcionaris de l'ambaixada líbia, que se suposava estaven implicats en la preparació d'un atemptat que es realitzaria el mateix dia que els de Roma i Viena.

Els atacs verbals que tant Washington com Tel Aviv han fet contra el govern de Trípoli, han estat contestats per Gaddafi amb l'amenaça de desencadenar una guerra global al Mediterrani, en el cas que els Estats Units o Israel decidissin, finalment, intervenir militarment en el seu territori. Aquesta provocació no és en absolut gratuïta, i Ronald Reagan ha hagut de rebaixar plantejaments a l'hora d'adoptar mesu-

res de represàlia contra Líbia.

Els interessos que els països de l'Europa Occidental tenen en aquell país africà, en especial Itàlia, Alemanya, França i la Gran Bretanya, que no només importen cru sinó que tenen gran quantitat de personal especialitzat en territori líbi, han fet que la CEE no secundés la proposta nord-americana del bloqueig econòmic al règim de Gaddafi, i es pronunciessin per una solució negociada del conflicte.

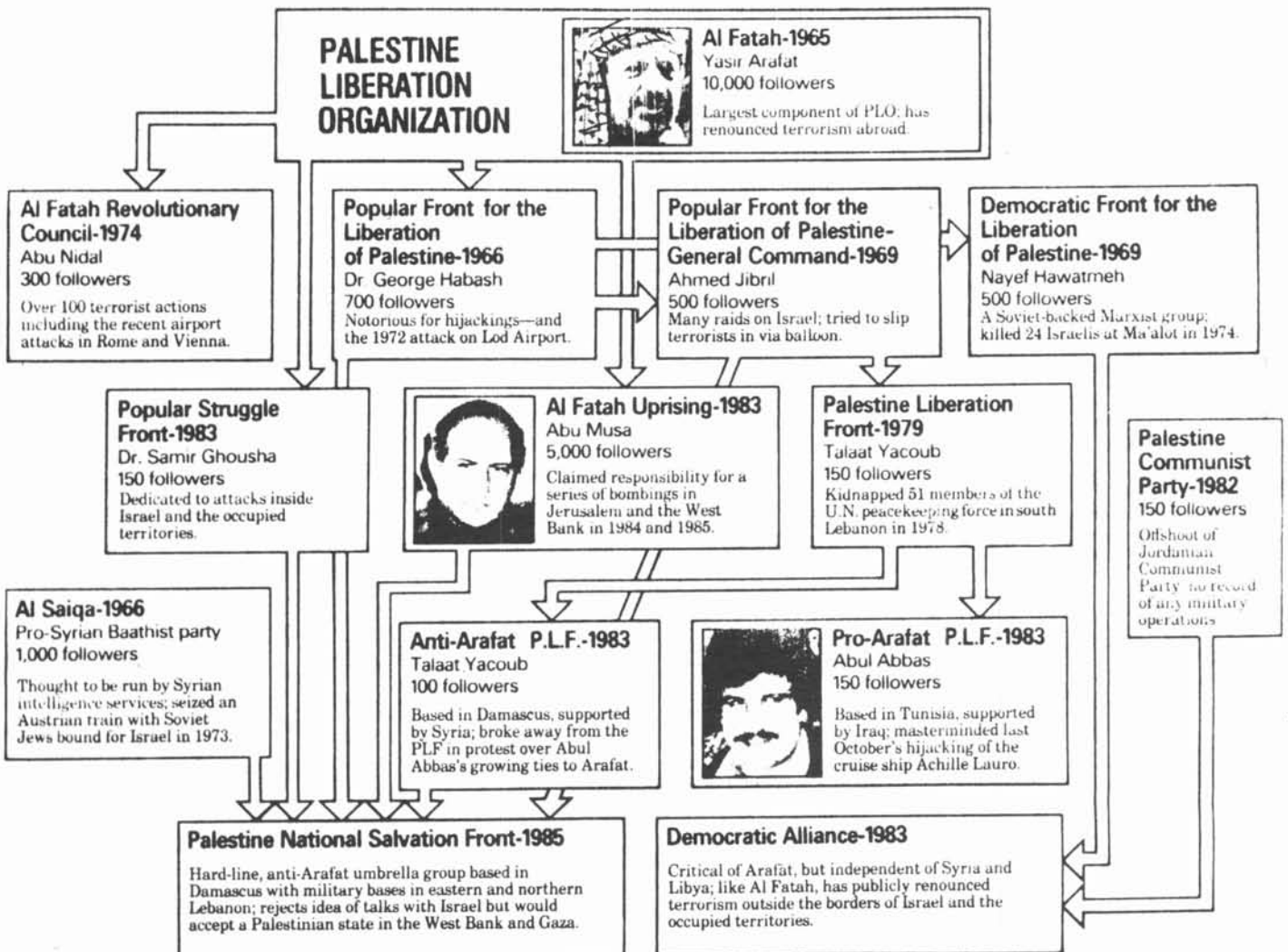
D'altra banda, la pressió realitzada per Reagan, fent sortir tots els nord-americans del país africà i congelant els fons que Líbia té en els bancs nord-americans i la concentració de la VI flo-

ta al Mediterrani Oriental, només ha servit perquè els països àrabs, fins i tot els que tenen problemes amb Líbia, donessin suport a aquesta en la recent conferència celebrada a Fez, tot formant una pinya contra el que podria ser un enemic comú.

La publicació, no desmentida, d'un pla dels serveis secrets dels Estats Units per desestabilitzar Líbia i desacreditar-la davant l'opinió pública internacional, fent servir el terrorisme si fos necessari, fa, encara, més difícil preveure quina serà la solució al conflicte. ■

Anna Dionis.

QUÍ ES QUÍ DINS DE L'OAP

PHOTOS (top to bottom): AFP; ACHTNER—SYGMA; AP

SCOTT McNEILL

panya a expulsar del seu territori tres funcionaris de l'ambaixada líbia, que se suposava estaven implicats en la preparació d'un atemptat que es realitzaria el mateix dia que els de Roma i Viena.

Els atacs verbals que tant Washington com Tel Aviv han fet contra el govern de Trípoli, han estat contestats per Gaddafi amb l'amenaça de desencadenar una guerra global al Mediterrani, en el cas que els Estats Units o Israel decidissin, finalment, intervenir militarment en el seu territori. Aquesta provocació no és en absolut gratuïta, i Ronald Reagan ha hagut de rebaixar plantejaments a l'hora d'adoptar mesu-

res de represàlia contra Líbia.

Els interessos que els països de l'Europa Occidental tenen en aquell país africà, en especial Itàlia, Alemanya, França i la Gran Bretanya, que no només importen cru sinó que tenen gran quantitat de personal especialitzat en territori líbi, han fet que la CEE no secundés la proposta nord-americana del bloqueig econòmic al règim de Gaddafi, i es pronunciessin per una solució negociada del conflicte.

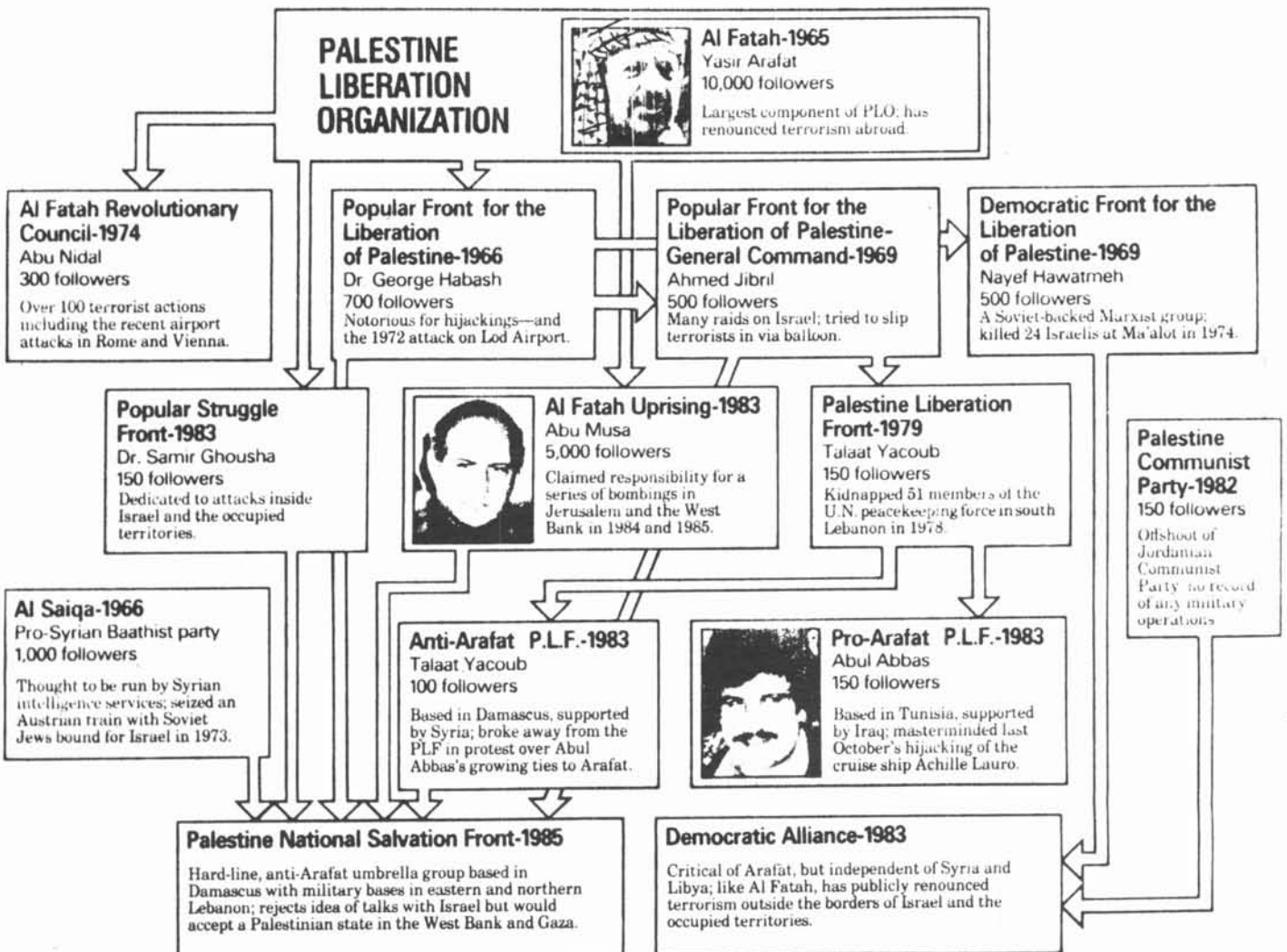
D'altra banda, la pressió realitzada per Reagan, fent sortir tots els nord-americans del país africà i congelant els fons que Líbia té en els bancs nord-americans i la concentració de la VI flo-

ta al Mediterrani Oriental, només ha servit perquè els països àrabs, fins i tot els que tenen problemes amb Líbia, donessin suport a aquesta en la recent conferència celebrada a Fez, tot formant una pinya contra el que podria ser un enemic comú.

La publicació, no desmentida, d'un pla dels serveis secrets dels Estats Units per desestabilitzar Líbia i desacreditar-la davant l'opinió pública internacional, fent servir el terrorisme si fos necessari, fa, encara, més difícil preveure quina serà la solució al conflicte. ■

Anna Dionis.

QUÍ ES QUÍ DINS DE L'OAP

PHOTOS (top to bottom): AFP; ACHTNER—SYGMA; AP

SCOTT McNEILL

Evolució dels tres anys de pertinença a l'organització militar

LA TRAJECTÒRIA D'ESPANYA DINS L'ALIANÇA ATLÀNTICA

Durant el període de mandat socialista, Espanya ha paralitzat la seva integració en l'OTAN encara que de forma ambigua restant a comitès de clar caràcter militar amb arguments contradictoris o, si més no, confusos. Ara a punt de celebrar-se el referèndum per decidir la integració a l'Aliança convé coèixer quin ha estat el comportament d'Espanya en els tres anys que porta de membre de l'OTAN i què en pensen els aliats.

Des de que al 1982 el govern de Leopoldo Calvo Sotelo decidí l'adhesió d'Espanya a l'Organització del Tractat de l'Atlàntic Nord, han passat ja més de tres anys. Prou temps com per haver consolidat una forma d'actuar en el si de l'organització atlàntica, que podríem generalitzar dient que es caracteritza per haver augmentat mica en mica el grau d'integració i per moure's entre declaracions confuses i que sempre comporten una actitud pseudo-didàctica poc seriosa.

Al desembre de 1982, dies després d'haver-se instal·lat en el govern, els socialistes per boca del llavors ministre d'Afers Estrangers, Fernando Morán, van fer públic a la seu de l'OTAN a Brussel·les que el govern socialista espanyol havia decidit de congelar la seva participació en l'Aliança Atlàntica. La congelació s'argumentà amb la necessitat d'estudiar -per part del govern del PSOE- les necessitats defensives espanyoles i pel compromís electoral de convocar un referèndum sobre la participació en l'OTAN.

Mentrestant, el govern de Felipe González es va esforçar en una política «dos passos endavant i un enrera» per tal de capgirar el seu passat antiatlantista davant l'electorat. A poc a poc se succeïen les declaracions de membres del govern i del partit que li dona suport, producte unes, d'una agra polèmica interior a les files socialistes i d'altres, amb la intencionada voluntat de sacsejar l'opinió pública i crear un estat d'opinió creixent en favor de les tesis atlantistes. Cal recordar les manifestacions de les primeres espases, Morán, Fernández Ordóñez, Guerra, Narcís Serra, Nicolás Redondo i les dels segones files (normalment molt més significatives): Txiki Benegas, Alejandro Cercas, Pablo Castellanos, Angel Viñas o el president de Telefónica, Luis Solana, per citar-ne alguns.

Després d'un congrés del partit un tant dur, el govern aconseguí imposar les seves tesis favorables a romandre a l'OTAN amb condicions i es van po-

sar en marxa els mecanismes parlamentaris: presentació del decàleg del president González sobre pau, seguretat i defensa, debat sobre política exterior, convocatòria del referèndum... Però mentre tot això esdevenia, Narcís Serra, titular de defensa, poques vegades distingit com a «vocero» de l'OTAN en els mitjans de comunicació, anava configurant tota una política de gestos de cara a l'Aliança, que de fet augmentava el grau de vinculació respecte de l'OTAN que hi ha ara respecte el que hi havia en el moment de la congelació.

El procés de portes en fora

El «ni un pas endavant ni un pas enrera» anunciat per Fernando Morán entrà en contradicció amb el «mica en mica i sense gaire soroll» defensat per Serra. El ministre ha manifestat reiteradament que la no integració militar espanyola es defineix perquè les forces militars espanyoles no estan sota control del «Saceur» o comandament conjunt militar de l'Aliança que dirigeix el general nordamericà Bernard Rogers.

Això però no deixa de ser una veritat a mitges perquè durant l'etapa de Serra com a ministre de Defensa s'ha fet prou avenços en aquesta integració militar, sense que òbviament l'exèrcit espanyol depengui del Saceur. Aquests avenços es concentren en la participació en comitès i activitats de l'Aliança, on abans no es figurava, de neta responsabilitat militar, o bé per haver activat la participació en d'altres que interessin a Espanya, prescindint de la consideració de si això afectava o no la integració real d'Espanya en l'esquema militar de l'OTAN.

Actualment existeixen uns cent vint-i-cinc comitès dintre l'OTAN. Aquests constitueixen el teixit de treball de l'Aliança i estan per sota jeràrquicament del Consell Atlàntic. La contradicció més evident pel que fa al procés espanyol és que del 82 ençà, malgrat la desvinculació oficial de l'aparell militar,

es continua assistint al comitè militar, on estan representats els caps dels Estats Majors i que és l'organisme més alt relacionat directament amb les tropes. França -tantes vegades posada com exemple- només hi assisteix en qualitat d'observadora.

Aquesta contradicció serà previsiblement corregida després de la celebració del referèndum, sigui quin sigui el resultat d'aquest, evolucionant cap a una representació oficial similar a la francesa. Oficialment però res no se sap al respecte. Cal recordar que aquest va ser un dels motius «vox populi» que va fer que Fernando Morán perdés el càrrec de titular del ministeri d'Afers Estrangers, el de la seva insistència en replantejar l'assistència d'Espanya al Comitè Militar.

Una altra de les aportacions genuïnes del PSOE és la incorporació a la NAMSO (Organització de l'OTAN per al manteniment i proveïment) que es produí l'1 de gener de 1985. Aquesta organització s'encarrega de facilitar peces i material com un majorista de productes de guerra d'alta tecnologia. L'aportació espanyola es va escandallar en uns deu milions de pessetes per any. Atès que les peces que distribueix la NAMSO entre els diferents exèrcits són d'ús comú no es pot negar un cert paper «integrador» de l'organisme, malgrat que repetidament el president González hagi manifestat que es tracta d'una organització de caràcter civil.

El gabinet socialista també va ser responsable d'haver enviat un representant -en qualitat d'observador- a les reunions del Comitè de Plans Nuclears, on França tampoc hi participa. L'home escollit va ser Jaime de Ojeda, ambaixador espanyol davant l'OTAN. Igualment, Espanya subscriu ara els comunicats finals de l'Eurogrup que és l'òrgan dels països europeus membres de l'Aliança, en el qual el govern de París tampoc hi participa.

El Comitè de Plans de Defensa agrupa els responsables de la Defensa dels Estats membres. Narcís Serra hi representa Espanya. És en aquest comitè on Espanya, i personalment Serra, han donat als aliats més proves de voler ser un col·laborador valuós en la defensa d'Occident. Cal deixar constància que França tampoc participa en aquest comitè.

Una mostra d'interès i d'augment de l'activitat dels representants espanyols nomenats pel govern socialista es detecta dins el Grup Europeu Independent del Programa (IEPG), que va escollir Narcís Serra com a president per a un període de dos anys. Aquest grup es dedica a aplegar els esforços de les indústries d'armament dels països europeus de l'OTAN, sobretot pel que fa a les noves tecnologies. El seu valor militar estratègic és palès i, si més no, irrespectuosa l'actitud d'assolir un protagonisme tan destacat tenint present de resoldre la qüestió de la pertinença a l'Aliança.

La conclusió de tot aquest procés és evident i el temps i la manca d'una posició coherent i sòlida han fet que des del 1982 Espanya participi cada cop més intensament en les tasques de l'Aliança com qualsevol altre membre històric.

Només cal llegir els noms dels comitès atlàntics en els quals el govern de Madrid està representat per adonar-se'n que Espanya participa en l'OTAN quelcom més que «políticament». (Veure llistat adjunt on es resumeixen algunes de les participacions més significatives).

Per tal de justificar els seus plantejaments alguns membres del govern han tractat de mostrar la realitat de l'OTAN segons la visió i estratègia que d'aquesta té el govern espanyol. És per això, que han fet calar algunes idees-parany entre la població. D'entre aquestes destaca, per exemple, la visió que l'OTAN és una organització perfectament estructurada en dos àmbits, el polític i el militar. Aquesta visió estranya en els països membres de l'Aliança, on l'opinió pública sap molt bé que, com el Tractat de Washington estipula, mai no s'ha arribat a definir cap separació entre els pretesos instruments polítics o militars de l'Aliança. Resulta, per tant, incorrecte parlar de «no integració militar». L'Aliança Atlàntica és un bloc defensiu i per tant militar de països democràtics en el qual les decisions les prenen civils i punt. El tractat no dona peu a establir diferents models d'integració.

Ara bé el gabinet González aprofitant la complexitat de l'organisme ha definit «a la carta» fins a quin punt desitja integrar-se, basant-se en que l'organització no s'ha mostrat exigent fins ara amb els seus estats membres i cadascú ha definit un diferent nivell de participació, alguns -com vol fer Espanya- no participen del comandament militar conjunt, d'altres no accepten soldats d'altri en el seu territori.

Val a dir que el comandament aliat a Europa només afecta els territoris de Noruega, Dinamarca, Països Baixos, RFA, Itàlia, Grècia i Turquia, restant-ne

fora el Regne Unit, Portugal i França (fins i tot quan era membre al cent per cent) i ara Espanya. Canadà i els EUA també tenen la seva pròpia defensa organitzada al marge del comandament integrat de l'OTAN. És per això que el fet de tenir les forces militars adscrites al comandament conjunt de l'OTAN no determina la integració militar a l'Aliança, com pretén el ministre Serra. Exemple d'això els tenim tant en sentit negatiu (Noruega o Dinamarca tot i ser membres de l'OTAN al cent per cent no permeten l'existència de tropes estrangeres al seu territori) com en sentit positiu: El Regne Unit té una força estratègica pròpia no adscrita formalment a l'OTAN i en comptes ningú en dubta de la seva activa presència militar en el sí de l'organització atlàntica. El cas més paradoxal és Islàndia que malgrat no tenir exèrcit participa en el «sistema militar» de l'OTAN. Tot això demostra que l'OTAN és quelcom més complexa que una organització amb dues braques i que, pertant, pot ser definitori de cara a demostrar la participació militar al assistir a les reunions del grup responsable de suport a la guerra Electrònica Marítima, per posar un exemple.

I és que l'única cosa clara és l'article cinquè del tractat de l'Atlàntic Nord, signat per Espanya, que diu que un atac armat contra el que es defineix com a territori de l'OTAN es considerarà un atac contra totes les parts membres. Òbviament el tractat no preveu al·legacions de membres que es trobin «mig integrats»...

Un altre mite-parany és el d'assolir un model d'integració comparable al francès. El 1966 França va abandonar

l'estructura militar integrada i va deixar de participar en organismes i activitats, en molts dels quals hi participa hores d'ara Espanya. No obstant això, a la pràctica es poden trobar molts més generals francesos a les casernes de l'OTAN que no de molts altres països membres de l'Aliança.

És coneguda la importància de les visites de dirigents europeus en el procés de maduració de les tesis proatlantistes dels governants espanyols. Destacarien les del president del consell de ministres italià, Bettino Craxi, o la de l'holandès, Rudd Lubbers, sense menyspreuar les de Helmut Kohl, canceller de la RFA, o Lord Carrington, secretari general de l'OTAN (que és britànic i civil). En general, a Europa els col·legues de González, que l'han ajudat al procés d'integració a les Comunitats Europees, consideren que la decisió que calia prendre està presa i que en tot cas el referèndum és una jugada de compromís on el govern espanyol se la juga, més o menys, gratuïtament. Els més duros creuen que l'actitud del govern espanyol no és gaire solidaria envers els altres governs membres de l'OTAN. Pel que fa als nord-americans consideren que la convocatòria del referèndum pot ser un perillós precedent a imitar per d'altres socis europeus i alhora un factor net d'inestabilitat comparable al que produeixen els pacifistes al nord d'Europa o al que té declarat l'OTAN a Grècia, amb les tendències cap al neutralisme del govern socialista d'Andreas Papandreu. ■

Xavier Horcajo

ORGANISMES DE L'OTAN EN ELS QUAIS PARTICIPA ESPANYA

- Consell Atlàntic
- Eurogrup
- Comitè de Plans de Defensa
- Comitè Militar
- Comitè Polític
- Comitè Polític Superior
- Comitè Econòmic
- Comitè d'Informació
- Comitè de Plans d'Emergència Civil
- Conferència de Directors Nacionals d'Armament
- Grup Interèxercits de Comunicacions i Electrònica
- Grup sobre armaments terrestres
- Subgrup sobre sistema mòbil de tàctica de Guerra Electrònica Marítima per a la Defensa Aèria
- Grup d'Armaments Navals
- Grup responsable de suport a la Guerra Electrònica Marítima
- Subgrup d'intercanvi d'informació sobre supervivència en combat de vaixells de guerra
- Grup sobre armaments aeris
- Subgrup sobre aspectes aeris de la guerra electrònica
- Comitè de coordinació de l'espai aeri Europeu
- Grup de Treball sobre combustible
- Grup del projecte sobre la nova fragata anti-submarina per als anys noranta
- Comitè Consultiu Industrial
- Grup d'Investigació per a la Defensa
- Grup Europeu Independent del Programa
- NAMSO
- Grup de l'Aviò de combat europeu
- Grup de Planificació Nuclear - Només Observadors-
- Comitè Científic
- Comitè de reptes per a la societat moderna
- Comitè d'Examen de la Defensa
- Comitè de Maniobres
- Conferència d'alts responsables de Logística

«GRAVE PREOCUPACIÓN» ANTE SUSPENSIÓN DE AYUDA FINANCIERA

La AGENCIA de los Estados Unidos para el Desarrollo Internacional (USAID) anunció el 25 de septiembre que no pagaría los 10 millones de dólares correspondientes a la promesa de contribución de los Estados Unidos al FNUAP para 1985.

El Director Ejecutivo del FNUAP, Rafael M. Salas, expresó «grave preocupación» ante esta decisión y dijo «El incumplimiento de un compromiso firmemente adquirido sólo puede poner en peligro el futuro de la cooperación multilateral».

La promesa de contribución de los Estados Unidos para 1985 ascendía a 46 millones de dólares. La primera entrega de 36 millones de dólares se efectuó en marzo. El anuncio se refería al resto de la promesa de contribución.

Al anunciar esta decisión, el Administrador de USAID M. Peter McPherson asevera que el FNUAP participa en la gestión de «un programa de aborto coercitivo y esterilización voluntaria» en China. En marzo, una investigación efectuada por USAID sobre los programas del FNUAP llegó a la conclusión de que «el FNUAP no apoya el aborto ni la coacción en los programas que nuestra contribución correspondiente a 1985 ayudaría a financiar». Tras un examen del programa en China efectuado el año pasado, se llegó a una conclusión similar.

Un portavoz del Ministerio de Relaciones Exteriores chino condenó la declaración de los Estados Unidos por «tergiversar la política demográfica de China y acusar falsamente a China de practicar una supuesta política de aborto forzoso».

Añadió el portavoz que el anuncio de los Estados Unidos «tergiversaba gravemente la política china de planificación de la familia, interfería injustificadamente en los asuntos internos de China y violaba claramente el importante principio de que la formulación y la ejecución de la política demográfica constituye un derecho soberano de cada nación, que fue unánimemente confirmado en la Conferencia Internacional de Población, celebrada en México en 1984».

La decisión de USAID ha promovido una reacción de crítica en los Estados Unidos. En un editorial del *Washington Post* de 29 de septiembre se lee lo siguiente:

«Peter McPherson, Administrador de la Agencia para el Desarrollo Internacional, reafirmó ante el Congreso la pasada semana las conclusiones anteriores de su Agencia de que las Naciones Unidas 'no financian el aborto ni apoyan prácticas coercitivas de planificación de la familia' en China ni en ninguna parte.

No obstante, al mismo tiempo, anunció su decisión de suspender las contribuciones de los Estados Unidos a los programas de población de las Naciones Unidas debido al apoyo que prestan a dichas actividades.

«La confusión interna del Sr. McPherson sería graciosa si no tuviera consecuencias tan devastadoras para los países en desarrollo que se esfuerzan por controlar un crecimiento demográfico desenfrenado».

En un editorial en el *San Francisco Chronicle*, el 27 de septiembre, se refleja una actitud similar respecto de la decisión de los Estados Unidos de suspender la ayuda: «Al intentar debilitar programas de control demográfico cuyo objetivo es proporcionar tratamiento civilizado y asesoramiento y mantener bajo una cierta forma de control el crecimiento de la población mundial, la administración está siguiendo una línea de escasas miras y contraproducente».

Otras editoriales en que se criticaba la decisión de los Estados Unidos aparecieron en: *The Atlanta Constitution*, *The Baltimore Evening Sun*, *Chattanooga Daily Times*, *Clarwater Sun*, *Columbus Citizen-Journal*, *Dallas Times Herald*, *The Kansas City Times*, *The Knoxville News-Sentinel*, *The Miami Herald*, *Rochester Times-Union*, *St. Louis Post-Dispatch*.

El examen efectuado por USAID en 1984 está fechado el 16 de abril. En él se llega a la conclusión de que «las alegaciones de que el FNUAP brinda su apoyo a prácticas coercitivas de China carecen de fundamento». (Extraído de la parte resumida del memorando que se basó en un examen de todos los componentes de proyecto del programa del FNUAP en China para 1980-1984). A raíz de informes aparecidos en la prensa acerca de la comisión de abusos en China, USAID llevó a cabo otro examen del programa del FNUAP en marzo de 1985, abarcando a todos los países. Se concluyó que los programas del FNUAP cumplían plenamente la legislación y la política de los Estados Unidos (USAID), Examen del Programa del FNUAP desde el punto de vista de su observancia de la política y la legislación de los Estados Unidos, Marzo de 1985).

En un reciente viaje a Washington, D.C., el Secretario General de las Naciones Unidas, Javier Pérez de Cuéllar, instó a las autoridades de los Estados Unidos a completar su contribución al FNUAP.

1985, LA ECONOMÍA LATINOAMERICANA EN SISTENSIS

El crecimiento débil y concentrado en muy pocos países de la actividad económica, la generalización y acentuación de los procesos inflacionarios y los considerables progresos realizados en la lucha contra la inflación en algunas de las economías donde ésta había alcanzado tasas extraordinariamente altas, y el deterioro del sector externo, fueron los rasgos principales que caracterizaron la evolución económica de América Latina en 1985, de acuerdo a un balance preliminar hecho por la Comisión Económica para América Latina y el Caribe (CEPAL).

Conforme a las estimaciones de que dispone la CEPAL, el producto interno bruto de América Latina aumentó 2,8%, tasa inferior a la de 3,2% registrada el año anterior y que permitió un incremento del producto por habitante de apenas 0,5. Este fue así casi 9% más bajo que en 1980 y equivalió al que se había alcanzado en la región en 1977. Excluyendo Brasil —que creció 7%— el aumento del producto global fue de 0,8% y el producto por habitante se redujo 1,5%. De hecho, este último sólo aumentó en Brasil, Cuba, Paraguay y México, casi no varió en Chile y Colombia, y se redujo en las otras 14 economías de la región para las cuales se cuenta con información.

En 1985 la inflación alcanzó nuevamente una intensidad extraordinaria en la región: la tasa media simple del alza de los precios al consumidor subió de 164% en 1984 a 610% en 1985. Aunque en estos aumentos influyó fuertemente la excepcional magnitud de la inflación en Bolivia (11.300%), el ritmo medio de aumento de los precios en las demás economías de la región fue también muy alto (144%). La espiral inflacionaria fue, además, generalizada: sólo en 5 de los 21 países considerados la inflación se elevó menos de 10%. El alza de precios alcanzó dimensiones enormes en Argentina (463%), Nicaragua (250%), Brasil (218%) y Perú (170%). No obstante, hacia fines de 1985 hubo avances importantes en el control de la inflación, en particular en Argentina, Bolivia y Perú.

A la inversa de lo ocurrido el año anterior, el escaso avance de la actividad económica fue acompañado, en 1985, por un marcado deterioro en los resultados del sector externo. Debido a factores externos como el bajo crecimiento del comercio mundial (3%) y las reducciones de los precios internacionales de los productos básicos, el valor de las exportaciones de bienes de América Latina disminuyó cerca de 6%. Asimismo, la relación de precios del intercambio se redujo casi 3%, acumulando así un deterioro de más de 16% en el quinquenio 1981-1985.

A raíz de la merma de las exportaciones y pese a la baja del 2% del monto de las importaciones, en 1985 disminuyó el superávit del comercio de bienes. Dicha cantidad, que se había cuadruplicado entre 1982 y 1984 y que alcanzó a 38.700 millones de dólares en 1984, descendió en 1985 a 34.300 millones de dólares. Esta baja se concentró particularmente en México (de casi 12.800 en 1984 a 8.000 millones de dólares en 1985) y en el resto de los países exportadores de petróleo (salvo Perú) y en Brasil. En cambio, Argentina, Chile y Colombia incrementaron su superávit.

Al contrario de lo acontecido en 1984, este año el superávit obtenido por la región en el comercio de bienes no alcanzó a cubrir la totalidad de las remesas de utilidades e intereses, pese a que éstas disminuyeron levemente. Debido a ello, el déficit de la cuenta corriente aumentó a 4.400 millones de dólares.

Al mismo tiempo, disminuyó el ingreso neto de capitales, que en 1984 se había recuperado parcialmente de su enorme caída del bienio anterior. Su monto de 4.700 millones de dólares fue además algo menor que el déficit de la cuenta corriente. Por lo tanto, el balance de pagos, que el año anterior había generado su superávit de 9.300 millones de dólares, cerró en 1985 con un saldo positivo de apenas 300 millones de dólares.

El monto neto de los préstamos e inversiones fue inferior al de las remesas netas de intereses y utilidades. Por ende, América Latina debió efectuar por cuarto año consecutivo una transferencia de recursos hacia el exterior. Dicha cifra fue de algo más de 30.000 millones de dólares, con lo cual la transferencia total de recursos hacia el exterior generada por los movimientos financieros en el período 1982-1985 ascendió a 106.000 millones de dólares. Al mismo tiempo, siguió reduciéndose el ritmo de crecimiento de la deuda externa. Cifras preliminares darían un total de 368.000 millones de dólares, monto apenas 2% mayor que la registrada al final de 1984.

Sin embargo, a causa de la merma del valor de las exportaciones y pese a la ligera baja de los pagos de interés, la relación intereses-exportaciones se mantuvo muy alto (36%).